II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 28ης Ιουνίου 2000

σχετικά με την κρατική ενίσχυση την οποία χορήγησε η Γερμανία στις εταιρείες Salzgitter AG, Preussag Stahl AG και στις θυγατρικές του κλάδου χαλυβουργίας του εν λόγω ομίλου, νυν Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2000) 1963]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2000/797/ΕΚΑΧ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα,

την απόφαση αριθ. 2496/96/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα [1] (έκτος κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα), και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 5,

Έχοντας καλέσει τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους [2] σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις αρχές του 1998 η Επιτροπή διαπίστωσε, έπειτα από εξέταση των ετήσιων λογαριασμών της Preussag Stahl AG, ότι η εν λόγω εταιρεία είχε λάβει επί σειρά ετών πολλαπλές ενισχύσεις από το γερμανικό κράτος. Η Επιτροπή καταχώρησε την υπόθεση ως μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση υπό τον αριθμό NN 55/98. Στη συνέχεια, για λόγους αποσαφήνισης της κατάστασης, η Επιτροπή απηύθυνε στη Γερμανία αιτήσεις παροχής πληροφοριακών στοιχείων, με ημερομηνία 16 Μαρτίου 1998 και 27 Μαΐου 1998. Οι αιτήσεις αυτές απαντήθηκαν στις 27 Απριλίου 1998, στις 18 Σεπτεμβρίου 1998, στις 12 Νοεμβρίου 1998 και στις 18 Ιανουαρίου 1999. Στις 20 Ιουλίου 1998, η Επιτροπή έστειλε στη Γερμανία αντίγραφα των αποφάσεών της επί των υποθέσεων NN 68/90 και NN 114/91. Τέλος, δύο συναντήσεις τεχνικού χαρακτήρα πραγματοποιήθηκαν στις 29 Σεπτεμβρίου 1998 και στις 29 Ιανουαρίου 1999.

(2) Με επιστολή της 3ης Μαρτίου 1999, η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Γερμανία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 5 του έκτου κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (στο εξής «ΚΕΒΣΧ»), με αντικείμενο ενισχύσεις οι οποίες χορηγήθηκαν βάσει του γερμανικού νόμου Zonenrandförderungsgesetz (ZonenRFG) από τη Γερμανία στις εταιρείες Salzgitter AG, Preussag Stahl AG (PSAG) και στις θυγατρικές ΕΚΑΧ του ομίλου· πρόκειται για διάφορες επιχειρήσεις, οι οποίες σήμερα ανήκουν όλες μαζί σε όμιλο με την επωνυμία SAG — Stahl und Technologie.

[1] ΕΕ L 338 της 28.12.1996, σ. 42.
[2] ΕΕ C 113 της 24.4.1999.

(3) Η προαναφερθείσα απόφαση δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [3]. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους επί των επίμαχων ενισχύσεων.

(4) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις σχετικά με την υπόθεση από πλευράς ενδιαφερομένων και τις διαβίβασε στη Γερμανία, παραχωρώντας της τη δυνατότητα να τις σχολιάσει. Η Γερμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με επιστολή της 12ης Ιουλίου 1999.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Εξακρίβωση της χορήγησης των ενισχύσεων και των αποδεκτών

(5) Σε μία χρονική στιγμή κατά την οποία κυκλοφορούσαν φήμες σχετικά με την PSAG, και συγκεκριμένα σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας με κάποια άλλη επιχείρηση ή για μία ενδεχόμενη εξαγορά, η Επιτροπή διαπίστωσε από την ανάγνωση των ετήσιων λογαριασμών της PSAG το 1994/95 και το 1995/96 ότι η Γερμανία της είχε χορηγήσει σειρά ενισχύσεων. Ειδικότερα, το σκέλος παθητικού των ισολογισμών υπάρχει η εξής καταχώριση:

(6)

Υπόλοιπο στις … (σε εκατομμύρια DEM)	30.9.1995	30.9.1996
«Sonderposten mit Rücklageanteil» (έκτακτα αποθεματικά)	589,3	484,5

(7) Στις επεξηγηματικές σημειώσεις που συνοδεύουν τους ισολογισμούς, διευκρινίζεται σε σχέση με τα εν λόγω «έκτακτα αποθεματικά» ότι η σύσταση των προβλέψεων αυτών έγινε βάσει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG, του άρθρου 4 τον νόμου FördergebietsG και του άρθρου 6β του νόμου EStG.

(8) Σε σειρά επιστολών της Γερμανίας παρέχονται οι ακόλουθες λεπτομέρειες για τα εν λόγω «έκτακτα αποθεματικά» (σε εκατομμύρια DEM):

Υπόλοιπο στις	30.9.1994	30.9.1995	30.9.1996	30.9.1997
Σύνολο	659,6	589,3	484,5	378,3
εκ των οποίων άρθρο 3 ZonenRFG	650,8	577,5	469,0	364,1

(9) Οι ενοποιημένοι λογαριασμοί του ομίλου αποδεικνύουν ότι και οι θυγατρικές του συνέστησαν διάφορες προβλέψεις, ιδίως κατ' εφαρμογή του νόμου ZonenRFG.

(10) Η PSAG απορρόφησε τη χαλυβουργική επιχείρηση «Salzgitter AG» όταν αυτή η τελευταία ιδιωτικοποιήθηκε το 1989. Στη συνέχεια, το 1992, προέβη στην εξαγορά της Walzwerke Ilsenburg GmbH. Στα τέλη του 1997/αρχές του 1998, ο όμιλος Preussag πούλησε την PSAG στο ομόσπονδο κράτος της Κάτω Σαξονίας και στη Norddeutsche Landesbank (Nord/LB). Η εταιρεία μετονομάστηκε τότε σε «Salzgitter AG — Stahl und Technologie» (SAG). Το 60 % περίπου του μετοχικού κεφαλαίου της SAG εισήχθη στο χρηματιστήριο τον Ιούνιο του 1998. Παρά την αλλαγή των μετόχων, είναι σαφές ότι οι εταιρείες Salzgitter AG, PSAG και SAG συνέχισαν τη χαλυβουργική τους δραστηριότητα.

(11) Το 1997, η επιχείρηση απασχολούσε συνολικά 12 000 άτομα, ενώ ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της ανήλθε στα 5,4 δισεκατομμύρια DEM. Η επιχείρηση διαθέτει τρία εργοστάσια στις πόλεις Salzgitter, Peine και Ilsenburg.

(12) Οι πόλεις Salzgitter και Peine βρίσκονται στην περιοχή Zonenrandgebiet (ZRG).

(13) Όπως επισημαίνεται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, οι εταιρείες Salzgitter AG, PSAG και SAG — Stahl und Technologie είναι επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 80 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

[3] Βλέπε υποσημείωση 2.

Ιστορικό του καθεστώτος ZonenRFG

(14) Τα φορολογικά μέτρα υπέρ των δυτικογερμανικών περιοχών που συνορεύουν με την πρώην Λαοκρατική Δημοκρατία της Γερμανίας και την πρώην Τσεχοσλοβακία χρονολογούνται από τις δεκαετίες του 1950 και 1960. Οι περιοχές αυτές καλούνται «Zonenrandgebiet». Το 1971, για να αντιμετωπισθούν οι ιδιαίτερες οικονομικές τους μειονεξίες, θεσπίστηκε ο «νόμος για την προώθηση της ανάπτυξης των παραμεθόριων περιοχών» (Zonenrandförderungsgesetz), τον οποίον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε αφού τον εξέτασε υπό το πρίσμα των άρθρων 87 και 88 (πρώην άρθρα 92 και 93) της συνθήκης ΕΚ. Ο εν λόγω νόμος προέβλεπε δέσμη φορολογικών κινήτρων για τις επενδύσεις που θα πραγματοποιούνταν στις συγκεκριμένες περιοχές, παραδείγματος χάρη κατ' εξαίρεση ρυθμίσεις για τις αποσβέσεις και υψηλότερα αφορολόγητα αποθεματικά σε σύγκριση με τα επιτρεπόμενα βάσει των κοινών διατάξεων. Στη συνέχεια ο νόμος τροποποιήθηκε αρκετές φορές, και τελικά η Επιτροπή εξέδωσε το 1988 και νέες αποφάσεις για την έγκριση των περιφερειακών ενισχύσεων. Εν τέλει, το 1991, η Επιτροπή απεφάνθη στην απόφασή της επί των υποθέσεων NN 68/90 και NN 114/91 ότι οι έκτακτες αποσβέσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά αποτελούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και ότι οι ενισχύσεις αυτές είναι συμβιβάσιμες. Με τις αποφάσεις του 1991 εγκρίθηκε το χρονοδιάγραμμα και οι λεπτομέρειες που η Γερμανία είχε καθορίσει για την κατάργηση των έκτακτων αποσβέσεων και των αφορολόγητων αποθεματικών, το αργότερο μέχρι το 1995.

Επενέργεια των μέτρων

(15) Σε σειρά επιστολών, συγκεκριμένα της 29ης Οκτωβρίου 1990, της 27ης Απριλίου 1998 και της 10ης Μαΐου 1999, η Γερμανία επεξηγεί λεπτομερώς τον τρόπο επενέργειας των έκτακτων αποσβέσεων ή/και των αφορολόγητων αποθεματικών και παραθέτει σχετικά παραδείγματα.

(16) Ο μηχανισμός των έκτακτων αποσβέσεων βασίζεται στη διαπίστωση υψηλότερης εγγραφής για αποσβέσεις επιλέξιμων επενδύσεων κατά το πρώτο έτος ή τα πρώτα έτη σε σύγκριση με αυτήν που θα ήταν δυνατή βάσει των κοινών διατάξεων, με αποτέλεσμα τη μείωση της βάσης φορολογίας κατά το πρώτο έτος ή τα πρώτα έτη. Για την υπόλοιπη χρονική περίοδο των αποσβέσεων διαπιστώνονται μικρότερες εγγραφές. Οι αναλογιστικοί χρηματοοικονομικοί μηχανισμοί προσπορίζουν ένα πλεονέκτημα από την άποψη της ταμειακής ροής για την επιχείρηση που τυγχάνει των έκτακτων αποσβέσεων.

(17) Η επενέργεια των αφορολόγητων αποθεματικών συνεπάγεται ένα όφελος το οποίο στηρίζεται σε ανάλογη αρχή.

(18) Το ποσό που αντιπροσωπεύει το όφελος ποικίλλει, ιδίως ανάλογα με το εφαρμοζόμενο προεξοφλητικό επιτόκιο και το συντελεστή φορολόγησης των εταιρειών.

Οι επενδύσεις και τα συνοδευτικά φορολογικά μέτρα που εφάρμοσε η Γερμανία

(19) Σύμφωνα με τη Γερμανία, ο όμιλος Salzgitter έχει εγγράψει στους ισολογισμούς του, από το 1986 και εξής, συνολικό ποσό 2,3 δισεκατομμυρίων DEM για επενδύσεις, εκ των οποίων το 1,6 δισεκατομμύριο περίπου επέτρεψε στη Salzgitter AG, μετέπειτα Preussag Stahl AG και σε διάφορες θυγατρικές της του κλάδου ΕΚΑΧ να προβούν στην εγγραφή έκτακτων αποσβέσεων («Sonderabschreibungen») και αφορολόγητων αποθεματικών («steuerfreie Rücklage») δυνάμει του άρθρου 3 του γερμανικού νόμου ZonenRFG. Μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό των υπόψη επενδύσεων δεν αφορούσε τον κλάδο ΕΚΑΧ, ενώ κάποιες άλλες από τις επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν αποσκοπούσαν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Επιφυλάξεις της Επιτροπής διατυπωθείσες στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας

(20) Στην απόφασή της για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι επιχορηγήσεις που παρεσχέθησαν υπό μορφή έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών στην Salzgitter AG/ Preussag Stahl AG και στις θυγατρικές του κλάδου ΕΚΑΧ του συγκεκριμένου χαλυβουργικού ομίλου (οι οποίες σήμερα έχουν συγχωνευθεί και φέρουν από κοινού την επωνυμία «SAG») αποτελούν κατά πάσα πιθανότητα παράνομες κρατικές ενισχύσεις.

(21) Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 4 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚΑΧ και τους διάφορους κώδικες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, οι οποίοι ίσχυσαν τουλάχιστον από το 1986 και εξής, η Επιτροπή δεν διαπίστωσε κατά το πρώτο στάδιο εξέτασης της υπόθεσης στοιχεία που να την οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ορισμένες από τις επίμαχες ενισχύσεις θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Ειδικότερα, το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ δεν φαινόταν εφαρμοστέο στην παρούσα υπόθεση, ούτε προέκυπτε ότι μπορούσε να γίνει δεκτή διάκριση μεταξύ επενδύσεων στον κλάδο ΕΚΑΧ και εκτός του κλάδου ΕΚΑΧ. Τέλος, δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν το συμβιβάσιμο χαρακτήρα των σχεδίων ενίσχυσης των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος.

(22) Στη συνέχεια, η Επιτροπή εξέθετε αμφιβολίες ή ακόμη και δυσκολίες όσον αφορά την εξέταση της υπόθεσης, ιδίως σε σχέση με τα εξής ζητήματα:

— την εξαντλητική καταγραφή των επενδύσεων για τις οποίες είχε χορηγηθεί ενίσχυση βάσει του νόμου ZonenRFG,

— τον επακριβή προσδιορισμό της έντασης ενίσχυσης των επίμαχων μέτρων,

— το ενδεχόμενο επιστροφής από πλευράς SAG των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(23) Στο πλαίσιο της διαδικασίας, μονάχα η UK Steel Association παρενέβη ως ενδιαφερόμενος τρίτος. Στην επιστολή της με ημερομηνία 19 Μαΐου 1999 υποστηρίζει κατ' ουσία ότι τα υπό εξέταση μέτρα έχουν τον χαρακτήρα ενισχύσεων που δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

(24) Ειδικότερα, τα επίμαχα μέτρα δεν αποτελούν μέτρα γενικού χαρακτήρα, διότι από γεωγραφική άποψη περιορίζονταν στην περιοχή Zonenrandgebiet.

(25) Η επίκληση του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ από τη Γερμανία δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή από την Επιτροπή διότι, όπως το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων απεφάνθη στην απόφασή του επί της υπόθεσης UK Steel Association κατά Επιτροπής, ο κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα κατισχύει των κανόνων που ισχύουν σε άλλους τομείς. Πέραν αυτού, ο εν λόγω κώδικας χρήζει συσταλτικής ερμηνείας.

(26) Σε καμία χρονική στιγμή από το 1986 και εντεύθεν δεν θα ήταν δυνατή η χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων, βάσει των κωδίκων που ετέθησαν διαδοχικά σε ισχύ, σε επιχειρήσεις εδρεύουσες στην περιοχή Zonenrandgebiet.

(27) Η UK Steel Association προσθέτει ότι είναι αμφίβολη η δυνατότητα έγκρισης στην παρούσα υπόθεση ενισχύσεων με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος.

(28) Το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο ορισμένες από τις ενισχύσεις απέβλεπαν στην τόνωση των δραστηριοτήτων της SAG που δεν υπάγονται στη συνθήκη ΕΚΑΧ δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτό από την Επιτροπή, διότι οι δραστηριότητες εντός και εκτός ΕΚΑΧ της επιχείρησης είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλένδετες, με αποτέλεσμα να υπάρχει σοβαρός κίνδυνος μετάδοσης των συνεπειών από τον έναν κλάδο δραστηριότητας στον άλλον.

(29) Τέλος, η UK Steel Association καλεί την Επιτροπή να αξιώσει την προσωρινή ανάκτηση των ενισχύσεων.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

(30) Απαντώντας στην κίνηση διαδικασίας, η Γερμανία διατύπωσε παρατηρήσεις επί δώδεκα βασικών ζητημάτων. Διάφορα σημεία που περιλαμβάνονται σε επιστολή της 10ης Μαΐου 1999 εθίγησαν στο πλαίσιο συναντήσεων μεταξύ εκπροσώπων της Γερμανίας, της SAG και της Επιτροπής. Οι συναντήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στις 16 Δεκεμβρίου 1999 και στις 7 Μαρτίου 2000 στις Βρυξέλλες. Ακολούθησε σχετική επιβεβαίωση σε επιστολές της Γερμανίας της 17ης Ιανουαρίου και της 28ης Μαρτίου 2000.

(31) Σε γενικές γραμμές η ανάλυση της Γερμανίας έχει ως εξής:

(32) Πρώτον, η Γερμανία θεωρεί ότι έχει εκπληρώσει το καθήκον της όσον αφορά την κοινοποίηση του καθεστώτος ZonenRFG στην Επιτροπή.

(33) Δεύτερον, σε ό,τι αφορά τις έκτακτες αποσβέσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά βάσει του νόμου ZonenRFG, η Γερμανία επισημαίνει ότι ο νόμος αυτός προβλέπει γενικές φορολογικές ρυθμίσεις προς όφελος μιας εκτεταμένης περιοχής της Γερμανίας. Οι απαλλαγές γίνονται δεκτές από τις φορολογικές αρχές για όλες ανεξαιρέτως τις επιχειρήσεις που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις (χωρίς να λαμβάνεται ειδικώς υπόψη η εθνικότητα, ο τόπος εγκατάστασης, ο τύπος δραστηριότητας, κ.λπ.).

(34) Το καθεστώς ZonenRFG ενεκρίθη από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, που αποσκοπεί στην αντιστάθμιση των μειονεξιών που απορρέουν από τη διαίρεση της Γερμανίας. Το σκεπτικό αυτό παρατίθεται μάλιστα στο κείμενο του νόμου. Οι δικαιούχοι ελάμβαναν απλώς ένα αντιστάθμισμα, το οποίο δεν τους προσπόριζε κανένα επιπλέον πλεονέκτημα. Η Γερμανία μνημονεύει στο σημείο αυτό την 27η έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού, και συγκεκριμένα την παράγραφο 231, όπου γίνεται λόγος για την περιοχή Zonenrandgebiet.

Λόγω του πολιτικού και νομικού περιεχομένου του, ο νόμος ZonenRFG δεν αποτελεί ένα σύνηθες καθεστώς περιφερειακών ενισχύσεων. Στόχος του ήταν να δοθεί στις επιχειρήσεις της συγκεκριμένης περιοχής η δυνατότητα να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό. Βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, οι ενισχύσεις που εμπίπτουν στη συγκεκριμένη διάταξη είναι συμβιβάσιμες καθαυτές, ενώ το άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ παρέχει στην Επιτροπή την ευχέρεια να εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεων εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Αν συγκρίνουμε το κείμενο των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 87, συμπεραίνουμε ότι στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή οφείλει να ελέγξει αποκλειστικά και μόνο κατά πόσο:

— η συγκεκριμένη επιχείρηση εδρεύει σε περιφέρεια η οποία υφίσταται τις συνέπειες της διαίρεσης της Γερμανίας,

— η συγκεκριμένη περιφέρεια αντιμετωπίζει οικονομικές μειονεξίες εξαιτίας της διαίρεσης αυτής,

— η ενίσχυση συμβάλλει στην αντιστάθμιση των διαπιστούμενων μειονεξιών,

— το ύψος της ενίσχυσης είναι πράγματι αναγκαίο.

Αν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, γεγονός που όντως συμβαίνει στην περίπτωση του νόμου ZonenRFG, η ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά.

(35) Τρίτον, όσον αφορά τη συμμόρφωση με την κοινοτική νομοθεσία, η Γερμανία υπενθυμίζει ότι τα υπό εξέταση μέτρα εμπίπτουν στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, παρά το γεγονός ότι η συνθήκη ΕΚΑΧ δεν περιλαμβάνει άρθρο αντίστοιχο με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

(36) Το καθεστώς ZonenRFG δεν αφορά την παροχή περιφερειακών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της συνθήκης ΕΚ, αλλά αποτελεί ένα μέτρο το οποίο στοχεύει στην αντιστάθμιση των μειονεξιών που απορρέουν από τη διαίρεση της Γερμανίας. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι διατάξεις της συνθήκης ΕΚ εφαρμόζονται και στον κλάδο ΕΚΑΧ υπό την προϋπόθεση ότι το εκάστοτε κρίσιμο ζήτημα δεν ρυθμίζεται από το πρωτογενές ή το παράγωγο δίκαιο της συνθήκης ΕΚΑΧ. Η νομολογία αυτή αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ και επιτρέπει την κάλυψη ενός κενού της συνθήκης ΕΚΑΧ. Το σχετικό με την οικονομική πολιτική περιεχόμενο του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ δεν είναι δυνατό να περιορισθεί σε ανάλυση κατά κλάδους αλλά αποβλέπει στην ίση αντιμετώπιση όλων των επιχειρήσεων οι οποίες εδρεύουν στην περιοχή Zonenrandgebiet, ανεξαρτήτως του κλάδου στον οποίον δραστηριοποιούνται. Εξάλλου, τα άρθρα 87 και 88 ΕΚ εφαρμόζονταν στον κλάδο ΕΚΑΧ για τις γενικές και περιφερειακές ενισχύσεις μέχρι τα τέλη του 1985. Τούτο προβλεπόταν ρητώς τουλάχιστον στον πρώτο κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα ([4]). Επιπλέον, η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβεβαιώνεται ιδίως στο προοίμιο του τρίτου ([5]) και του έκτου ΚΕΒΣΧ. Επομένως, η Γερμανία θεωρεί ότι τα υπό εξέταση μέτρα δεν αποτελούν παράνομες ενισχύσεις και παραπέμπει προς επίρρωση της άποψής της αυτής στην 26η έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού.

(37) Η Γερμανία υπενθυμίζει επίσης τα εξής:

— η ισχύς του νόμου ZonenRFG έληξε οριστικά το 1995,

— δεν υπάρχει βλάβη, όπως αποδεικνύεται από το ότι κανείς ανταγωνιστής δεν έχει διαμαρτυρηθεί στην Επιτροπή για τις έκτακτες αποσβέσεις που έγιναν δεκτές υπέρ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων,

— η SAG θα ήταν η μοναδική επιχείρηση η οποία θα στερείτο το ευεργέτημα του ZonenRFG, και μάλιστα αρκετά χρόνια μετά την κατάργηση του νόμου,

— οι ετήσιοι λογαριασμοί των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων εκείνων του 1992, δημοσιεύονταν ανά έτος και αποστέλλονταν στην Επιτροπή,

— οι ετήσιοι λογαριασμοί της επιχείρησης μέχρι το 1990 έχουν καταστεί αμετάκλητοι από φορολογική άποψη, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει για τα προηγούμενα έτη σε σύγκρουση μεταξύ των κοινοτικών και των εθνικών κανόνων περί δικαιολογημένης εμπιστοσύνης,

— οι σχετικές με τις κρατικές ενισχύσεις παράμετροι της φορολογικής νομοθεσίας εντάχθηκαν μόλις πρόσφατα στο πλαίσιο της πολιτικής κρατικών ενισχύσεων, ενώ κατά το χρόνο σύστασης των επίμαχων έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών η οπτική γωνία αξιολόγησης των ενισχύσεων για επενδύσεις αφορούσε πρωτίστως τα μέτρα που είναι γνωστά στα γερμανικά ως «Zuschüsse» και «Zulagen» (δηλαδή «επιδοτήσεις» και «επιχορηγήσεις»). Βλέπε σχετικά τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Κάρντιφ του Ιουνίου 1998, καθώς και την ανακοίνωση περί φορολογικών ενισχύσεων ([6]),

— τέλος, η Γερμανία υπενθυμίζει ότι η επιχείρηση έχει προσφύγει στο Πρωτοδικείο κατά της απόφασης για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας.

(38) Τέταρτον, η Γερμανία φρονεί ότι, σε περίπτωση που οι επίμαχες ενισχύσεις δεν μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά δυνάμει του καθεστώτος ZonenRFG, η Επιτροπή οφείλει να τις κρίνει συμβιβάσιμες με βάση το άρθρο 95 ΕΚΑΧ, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1999, επί της υπόθεσης Τ-106/96 ([7]).

([4]) Απόφαση αριθ. 257/80/ΕΚΑΧ (ΕΕ L 29 της 6.2.1980, σ. 5).
([5]) Απόφαση αριθ. 3484/85/ΕΚΑΧ (ΕΕ L 340 της 18.12.1985, σ. 1).
([6]) ΕΕ C 384 της 10.12.1998.
([7]) Wirtschafisvereinigung Stahl κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, II-0000.

(39) Πέμπτον, η Γερμανία επικαλείται το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ([8]), το οποίο προβλέπει δεκαετή προθεσμία παραγραφής. Η εφαρμογή του συγκεκριμένου άρθρου στον τομέα ΕΚΑΧ απορρέει ιδίως από το γεγονός ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου είναι μια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Εξάλλου, η Επιτροπή εφάρμοσε ήδη δεκαετή προθεσμία παραγραφής στην απόφασή της 96/617/ΕΚΑΧ (υπόθεση «Acciaierie di Bolzano») ([9]).

(40) Η προθεσμία παραγραφής διεκόπη με την επιστολή της Επιτροπής με ημερομηνία 16 Μαρτίου 1998. Ένας απολογισμός για μία δεκαετία τοποθετείται χρονικά στο μέσο του οικονομικού έτους της επιχείρησης, το οποίο λήγει στις 30 Σεπτεμβρίου. Η Γερμανία θεωρεί ότι, για το λόγο αυτό, η περιορισμένη θεώρηση των ενισχύσεων εντός των ορίων ενός οικονομικού έτους δημιουργεί εξαιρετικά περίπλοκα διοικητικά προβλήματα. Γι' αυτό φρονεί ότι η Επιτροπή πρέπει να περιορίσει την έρευνά της σε χρονική περίοδο η οποία να έχει ως σημείο εκκίνησης την 1η Οκτωβρίου 1988. Τούτο σημαίνει ότι επενδύσεις ύψους 195 εκατομμυρίων DEM πρέπει να αφαιρεθούν από τη βάση υπολογισμού των ενισχύσεων.

(41) Η έκτη παρατήρηση της Γερμανίας είναι ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των επενδύσεων ΕΚΑΧ και των επενδύσεων εκτός ΕΚΑΧ, με κριτήριο τον χαρακτήρα των προϊόντων. Συνολικά, οι δραστηριότητες εκτός ΕΚΑΧ αντιστοιχούν στο 1,3 % του συνόλου των επενδύσεων.

(42) Η Γερμανία παραπέμπει εν προκειμένω ιδίως στην απόφαση 1999/720/ΕΚΑΧ της Επιτροπής (Gröditzer Stahlwerke) ([10]) και επισημαίνει ότι οι μονάδες παραγωγής ΕΚΑΧ και μη ΕΚΑΧ είναι υλικώς αυτοτελείς. Πέραν αυτού, είναι ευχερής ο εντοπισμός των έκτακτων αποσβέσεων που σχετίζονται με την παραγωγή ΕΚΑΧ, αφενός, και με την παραγωγή εκτός ΕΚΑΧ, αφετέρου.

(43) Τέλος, οι θυγατρικές που ασχολούνται με την εμπορία δεν είναι σωστό να θεωρηθούν επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 80 της συνθήκης ΕΚΑΧ. Από το σύνολο των έκτακτων αποσβέσεων κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, τα 10 εκατομμύρια DEM αφορούσαν τις επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας.

(44) Επομένως, η Γερμανία θεωρεί ότι, συνολικά, στη βάση υπολογισμού των υπό εξέταση ενισχύσεων δεν πρέπει να συμπεριληφθούν έκτακτες αποσβέσεις ύψους 14 εκατομμυρίων DEM και αφορολόγητα αποθεματικά ύψους 5 εκατομμυρίων DEM, που χορηγήθηκαν κατά τη χρονική περίοδο 1988-1996.

(45) Έβδομο, παρέχονται διευκρινίσεις σε σχέση με τις επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, παρέχονται λεπτομερή στοιχεία για 40 περίπου σχέδια για τα οποία η επιχείρηση κατάφερε να εξασφαλίσει ενισχύσεις με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος. Μεταξύ του 1986 και του 1995, το συνολικό ποσό των επενδύσεων ανήλθε σε 956 εκατομμύρια DEM, εκ των οποίων τα 332 εκατομμύρια αντιστοιχούν σε πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση για την εφαρμογή μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Επομένως, πρέπει να συνυπολογισθούν έκτακτες αποσβέσεις ύψους 166 εκατομμυρίων DEM (εκ των οποίων τα 123 εκατομμύρια αφορούν την περίοδο 1988-1995).

(46) Ανάλογα με τα ατομικά χαρακτηριστικά του κάθε σχεδίου από την άποψη της προσέγγισης ή και της υπέρβασης των ισχυουσών περιβαλλοντικών προτύπων, η Γερμανία φρονεί ότι συμβιβάσιμες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ενισχύσεις ύψους 92 εκατομμυρίων DEM. Επισημαίνεται η δυνατότητα διεξαγωγής επιτόπιων ελέγχων από την Επιτροπή, καθώς και η αποστολή συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων.

(47) Όγδοο, υπενθυμίζονται στην Επιτροπή οι φορολογικές ρυθμίσεις του νόμου ZonenRFG. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 3 του νόμου, ZonenRFG προβλέπει ότι οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην περιοχή Zonenrandgebiet είναι δυνατό να τύχουν έκτακτων αποσβέσεων ή αφορολόγητων αποθεματικών. Απαγορεύεται καταρχήν η σώρευση των δύο τύπων ενίσχυσης. Οι επενδύσεις ύψους 300 εκατομμυρίων που η Επιτροπή είχε συμπεριλάβει ταυτόχρονα στην καταγραφή των έκτακτων αποσβέσεων και στην καταγραφή των αφορολόγητων αποθεματικών πρέπει να διαγραφούν από τη θέση των έκτακτων αποσβέσεων. Τα εν λόγω 300 εκατομμύρια είχαν εγγραφεί στον ισολογισμό μετά το 1988.

(48) Ένατο, η Γερμανία επισημαίνει ότι η ένταση του πλεονεκτήματος που προσπορίστηκε στην επιχείρηση μέσω της αναβολής της εξόφλησης του φόρου εταιρειών, συνεπεία των έκτακτων αποσβέσεων και των αφορολόγητων αποθεματικών βάσει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG, εξαρτάται από τη χρηματοοικονομική και φορολογική κατάσταση της επιχείρησης. Η επιστροφή μιας ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά

([8]) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.
([9]) ΕΕ L 274 της 26.10.1996, σ. 30.
([10]) ΕΕ L 292 της 13.11.1999, σ. 27.

ενίσχυσης που έχει τη μορφή της αναβολής της εξόφλησης φόρου μπορεί να αφορά μόνο το όφελος που έχει αποκομισθεί από την άποψη των τόκων μετά τη φορολόγηση. Στην παράγραφο 1.1. του παραρτήματος Ι των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα ([11]) ορίζεται ότι «η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να υπολογίζεται μετά τη φορολόγησή της, δηλαδή αφαιρουμένων των φόρων που καταβάλλονται για τη χορήγησή της, και ιδίως του φόρου επί των κερδών. Με τον τρόπο αυτό προκύπτει το καθαρό ισοδύναμο επιχορήγησης, το οποίο αντιπροσωπεύει την ενίσχυση που καρπούται ο δικαιούχος μετά την καταβολή του φόρου αυτού, λαμβάνοντας ως υπόθεση ότι ήδη από το πρώτο έτος το επίπεδο των κερδών της επιχείρησης είναι τέτοιο ώστε να μεγιστοποιεί το φόρο που βαρύνει την επιχείρηση.»

(49) Δέκατο, με βάση το εφαρμοστέο προεξοφλητικό επιτόκιο και την πρόταση της Επιτροπής να εφαρμοσθεί ενιαίο επιτόκιο 8 % για ολόκληρο το κρίσιμο χρονικό διάστημα, η Γερμανία θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη για την υπό εξέταση χρονική περίοδο τόσο οι έντονες αποκλίσεις των επιτοκίων στην Ευρώπη, όσο και η θετική χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Η Γερμανία προτείνει, συγκεκριμένα, να εφαρμοσθεί για τη Salzgitter AG ειδικό επιτόκιο 6,5 %, επισημαίνοντας ότι το επιτόκιο αυτό παραμένει πολύ κοντά στο επιτόκιο που θα προέκυπτε αν εφαρμοζόταν η μέθοδος υπολογισμού του επιτοκίου αναφοράς και προεξόφλησης η οποία έχει δημοσιευθεί στην ΕΕ C 273 της 9.9.1997. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς το επιτόκιο LIBOR ανήλθε κατά μέσο όρο στο 5,82 %· αν σε αυτό προστεθεί μία προσαύξηση 75 μονάδων βάσης, το επιτόκιο αναφοράς που προκύπτει είναι 6,57 %.

(50) Αν εφαρμοσθεί ένα επιτόκιο 6,5 %, το ισοδύναμο επιχορήγησης που προκύπτει είναι 1,17 % και 2,1 % για τις έκτακτες αποσβέσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά, αντίστοιχα, ενώ τα σχετικά ποσά ενισχύσεων είναι 1,9 και 7,6 εκατομμύρια DEM.

(51) Η Γερμανία επισημαίνει ακόμη ότι η επιστροφή μιας παράνομης και ασυμβίβαστης με την κοινή αγορά ενίσχυσης δεν μπορεί να αφορά ποσό μεγαλύτερο από το όφελος που όντως αποκόμισε η αποδέκτρια επιχείρηση.

(52) Ενδέκατο, η Γερμανία προτείνει να εφαρμοσθεί, εν ανάγκη, ετήσιο επιτόκιο 6 % για την επιστροφή των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων. Το επιτόκιο αυτό αντιστοιχεί στο επιτόκιο που εφαρμόζεται για τις φορολογικές οφειλές («Verzinsung von Steuerkredite») στη Γερμανία. Για την περίπτωση που η Επιτροπή απορρίψει την πρόταση αυτή, η Γερμανία προτείνει επικουρικώς την εφαρμογή επιτοκίου 6,5 %, το οποίο ισούται με το προαναφερθέν προεξοφλητικό επιτόκιο.

(53) Δωδέκατο, η τελευταία παρατήρηση της Γερμανίας είναι ότι δεν υφίσταται κανένας δεσμός μεταξύ των επιχειρήσεων Salzgitter, Preussag και SAG.

(54) Απαντώντας στους ισχυρισμούς της UK Steel Association, η Γερμανία επαναλαμβάνει κατά βάση σε επιστολή της με ημερομηνία 12 Ιουλίου 1999 την επιχειρηματολογία την οποία έχει ήδη αναπτύξει στην επιστολή της με ημερομηνία 10 Μαΐου 1999, με την προσθήκη μερικών συμπληρωματικών πληροφοριακών στοιχείων.

(55) Με βάση τα ανωτέρω, η θέση της Γερμανίας όσον αφορά τα ποσά των επενδύσεων που εμπίπτουν στο άρθρο 3 του νόμου ZonenRFG και των ενισχύσεων που προκύπτουν από αυτά μπορεί να συνοψισθεί ως εξής:

(σε εκατ. DEM)

	Έκτακτες αποσβέσεις	Αφορολόγητα
Βάση υπολογισμού 1986-1995 (κίνηση της διαδικασίας)	794	367
Περιορισμός της κρίσιμης περιόδου σε δέκα έτη	– 195	
Διαγραφή επενδύσεων εκτός ΕΚΑΧ	– 14	– 5
Αφαίρεση έκτακτων αποσβέσεων για περιβαλλοντικές επενδύσεις	– 123	
Εξάλειψη του διπλού συνυπολογισμού έκτακτων αποσβέσεων	– 300	
Σύνολο	**162**	**362**
Ένταση ενίσχυσης	1,17 %	2,10 %
Ονομαστικό ποσό ενίσχυσης	**1,9**	**7,6**

([11]) ΕΕ C 74 της 10.3.1998, σ. 9.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Δικαιούχος των μέτρων

(56) Η Επιτροπή πιστεύει ότι υπάρχει ένας ισχυρότατος οικονομικός δεσμός μεταξύ των χαλυβουργικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων Salzgitter AG (η οποία πουλήθηκε το 1989 από τη Γερμανία στην Preussag AG), Preussag Stahl και SAG. Εν προκειμένω έχουμε να κάνουμε με ανταλλαγές μετοχών ή/και εταιρικών επωνυμιών, χωρίς ουσιαστική μεταβολή της κύριας δραστηριότητας. Όπως αποδεικνύεται, η παραγωγή πραγματοποιείται στα ίδια εργοστάσια της Κάτω Σαξονίας (στο Peine και στο Salzgitter), όπου και πραγματοποιήθηκαν οι επενδύσεις για τις οποίες χορηγήθηκαν οι επίμαχες ενισχύσεις.

(57) Η ανωτέρω ανάλυση επιβεβαιώνεται σε επιστολή της Γερμανίας της 20ής Ιουλίου 1998 στο πλαίσιο της εξέτασης από την Επιτροπή των συνθηκών ιδιωτικοποίησης το 1989 του ομίλου Salzgitter.

(58) Η Επιτροπή θεωρεί ότι δικαιούχος των υπό εξέταση μέτρων είναι η εταιρεία «Salzgitter AG — Stahl und Technologie (SAG)», παρά το γεγονός ότι τα υπό εξέταση μέτρα εφαρμόστηκαν κατά το παρελθόν προς όφελος ορισμένων άλλων επιχειρήσεων, και συγκεκριμένα των Salzgitter AG, Preussag Stahl AG, καθώς και διαφόρων θυγατρικών ΕΚΑΧ των υπόψη επιχειρήσεων.

Χαρακτήρας ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα

(59) Το άρθρο 4 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚΑΧ ορίζει ότι «θεωρούνται ότι δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά άνθρακα και χάλυβα και κατά συνέπεια καταργούνται και απαγορεύονται εντός της Κοινότητας, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα συνθήκη, οι επιδοτήσεις ή ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη ή οι ειδικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται από αυτά, υπό οποιαδήποτε μορφή». Εξάλλου, η έννοια της ενίσχυσης βάσει του εν λόγω άρθρου «καλύπτει [...] κάθε παρέμβαση η οποία ελαφρύνει τα βάρη που βαρύνουν υπό κανονικές συνθήκες τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης» [12].

(60) Όπως εξηγείται στις αιτιολογικές σκέψεις 15 έως 18, η αναβολή της πληρωμής φόρου, ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών από μία επιχείρηση δυνάμει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG, προσπορίζει ένα ταμειακό πλεονέκτημα στην εν λόγω επιχείρηση έναντι των άλλων επιχειρήσεων οι οποίες είναι υποχρεωμένες να εφαρμόσουν τις κοινές διατάξεις της συναφούς νομοθεσίας. Με τον τρόπο αυτό, η δικαιούχος επιχείρηση απαλλάσσεται από βάρη τα οποία, υπό κανονικές συνθήκες (δηλαδή με βάση τον γενικό κανόνα περί αποσβέσεων που ισχύει στη Γερμανία, παραδείγματος χάρη σε σχέση με τις έκτακτες αποσβέσεις), βαρύνουν τον προϋπολογισμό της.

(61) Μία τέτοια αναβολή της πληρωμής φόρου, η οποία μπορεί να εκληφθεί ως δάνειο με μηδενικό επιτόκιο για το ποσό του φόρου του οποίου αναβάλλεται η πληρωμή και για τη χρονική διάρκεια της αναβολής, ισοδυναμεί με τη μεταβίβαση κρατικών πόρων. Το ταμειακό πλεονέκτημα που προκύπτει για την επιχείρηση χρηματοδοτείται από το κράτος, το οποίο παραιτείται προσωρινά από την είσπραξη ενός εσόδου.

(62) Η Επιτροπή διαπιστώνει, τέλος, ότι οι ειδικές αυτές φορολογικές ρυθμίσεις εφαρμόζονται σε μία περιοχή της Γερμανίας η οποία περικλείεται από συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια και καλείται «Zonenrandgebiet».

(63) Εκ των ανωτέρω εξάγεται το συμπέρασμα ότι οι επιχορηγήσεις που η Γερμανία παρείχε βάσει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG υπό μορφή έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών στις εταιρείες SAG, Salzgitter AG/Preussag Stahl AG και στις θυγατρικές ΕΚΑΧ του συγκεκριμένου ομίλου αποτελούν ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

(64) Όπως έχει επισημανθεί από τη Γερμανία, ο νόμος ZonenRFG ενεκρίθη από την Επιτροπή ως καθεστώς περιφερειακών ενισχύσεων.

(65) Οι ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα είναι καταρχήν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, εκτός αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής κάποιας από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται ρητώς και έχουν εγκριθεί με τη δέουσα διαδικασία κατ' εφαρμογή των κωδίκων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα ή εάν έχουν εγκριθεί επί τη βάσει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

(66) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι, επειδή τα υπό εξέταση μέτρα είναι ενισχύσεις, δεν είναι εφαρμοστέο το άρθρο 67 της συνθήκης ΕΚΑΧ. Ειδικότερα, μετά την έκδοση της απόφασης του Δικαστηρίου επί της υπόθεσης «De Gemezamenlijke Sieenkolenmijnen in Limburg κατά Ανώτατης Αρχής», για την οποία γίνεται λόγος

[12] Απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1961, De Gemezamenlijke Sieenkolenrrüjnen in Limburg κατά Ανώτατης Αρχής, 30/59, Συλλογή, σ. 1, αιτιολογική σκέψη 42.

παραπάνω, είναι σαφές ότι το άρθρο 4 στοιχείο γ) και το άρθρο 67 αφορούν δύο διαφορετικούς τομείς. Το άρθρο 4 στοχείο γ) καταργεί ή απαγορεύει ορισμένες παρεμβάσεις των κρατών μελών στον τομέα ο οποίος σύμφωνα με τη συνθήκη υπάγεται στην αρμοδιότητα της Κοινότητας. Το άρθρο 67 κατατείνει στην αντιμετώπιση των αρνητικών για τον ανταγωνισμό συνεπειών που αναπόφευκτα προκύπτουν από την άσκηση των εξουσιών που εξακολουθούν να αναγνωρίζονται στα κράτη μέλη. Επειδή ο νόμος ZonenRFG δεν είναι γενικό φορολογικό μέτρο, αλλά ένα καθεστώς περιφερειακών ενισχύσεων, δεν είναι δυνατή η υπαγωγή του στο άρθρο 67 της συνθήκης ΕΚΑΧ. Εξάλλου, η Γερμανία δεν επικαλέστηκε το άρθρο 67 της συνθήκης ΕΚΑΧ στην απάντησή της στην κίνηση της διαδικασίας.

Υποχρέωση κοινοποίησης

(67) Στην παρούσα υπόθεση, ο έλεγχος της τήρησης της υποχρέωσης κοινοποίησης από πλευράς κράτους μέλους πριν από τη χορήγηση οποιασδήποτε ενίσχυσης πρέπει να γίνει με γνώμονα τους ειδικούς κανόνες που προβλέπονται στους διαδοχικούς κώδικες ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

(68) Ήδη από το 1986, ο τρίτος κώδικας ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα ορίζει ότι «πρέπει να οργανωθεί ένα σφαιρικό κοινοτικό σύστημα που να εξασφαλίζει την ενιαία μεταχείριση όλων των ενισχύσεων, που μπορεί να τύχει ακόμη η βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, και τούτο στο πλαίσιο μιας και μόνο διαδικασίας. Το σύστημα αυτό πρέπει να καλύπτει τόσο τις ειδικές ενισχύσεις, αυτές δηλαδή που χορηγούνται δυνάμει των καθεστώτων που έχουν ως κύριο αντικείμενο ή αποτέλεσμα να ευνοούν τις χαλυβουργικές επιχειρήσεις, όσο και τις ενισχύσεις πον χορηγούνται δυνάμει καθεστώτων γενικών ή περιφερειακών ενισχύσεων.»

(69) Στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του ίδιου κώδικα επισημαίνεται ότι «η Επιτροπή τηρείται έγκαιρα ενήμερη, ώστε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τα προγράμματα που αποβλέπουν στη θέσπιση ή την τροποποίηση των ενισχύσεων που αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 5. Τηρείται, με τον ίδιο επίσης τρόπο, ενήμερη σχετικά με τα προγράμματα που αποβλέπουν στην εφαρμογή στον τομέα σιδήρου και χάλυβα των καθεστώτων ενισχύσεων, έναντι των οποίων έχει ήδη αποφανθεί βάσει των διατάξεων της συνθήκης ΕΟΚ.». Το ίδιο άρθρο υιοθετείται και από τονς μεταγενέστερους κώδικες ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα ([13]).

(70) Το Πρωτοδικείο, στην απόφασή του επί της υπόθεσης Acciaierie di Bolzano SpA κατά Επιτροπής ([14]), επισημαίνει σχετικά με το θέμα αυτό, ότι δεν αμφισβητείται ότι, ύστερα από τη θέση σε ισχύ του τρίτου κώδικα, την 1η Ιανουαρίου 1986, η υποχρέωση κοινοποιήσεως ενός οικονομικής φύσεως μέτρου ήταν ανεπιφύλακτη. Πράγματι, ο κώδικας αυτός προέβλεπε, στο άρθρο 6, ότι έπρεπε η Επιτροπή να ενημερώνεται εγκαίρως προκειμένου να καταθέτει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τα σχέδια με τα οποία εσκοπείτο η θέσπιση ή η τροποποίηση ενισχύσεων καθώς και οποιοδήποτε άλλο σχέδιο οικονομικών παρεμβάσεων των κρατών μελών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή των οργανώσεων που χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτό κρατικούς πόρους προς όφελος των επιχειρήσεων σιδήρου και χάλυβα. Τέλος, το άρθρο αυτό όριζε ότι έπρεπε να γνωστοποιούνται όλες οι συγκεκριμένες περιπτώσεις εφαρμογής ενισχύσεων.

(71) Ο νόμος ZonenRFG, ο οποίος εξετάστηκε υπό το πρίσμα των άρθρων 87 και 88 ΕΚ, δεν έχει λάβει έγκριση ως προς τον τομέα ΕΚΑΧ. Στις διαδοχικές εγκρίσεις του υπόψη νόμου ως καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων διευκρινιζόταν ότι η εφαρμογή των σχεδιαζόμενων μέτρων εξαρτάται από την τήρηση των τυπικών διατάξεων και προϋποθέσεων της κοινοτικής νομοθεσίας οι οποίες αφορούν συγκεκριμένους τομείς βιομηχανικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με την πάγια πρακτική της Επιτροπής, η χαλυβουργία συγκαταλέγεται στους κλάδους που διέπονται από ειδικό καθεστώς.

(72) Ως εκ τούτου, η τυχόν απαλλαγή από την υποχρέωση κοινοποίησης μίας μεμονωμένης περίπτωσης εφαρμογής του νόμου ZonenRFG προς όφελος μιας χαλυβουργικής επιχείρησης μπορεί να γίνει δεκτή μόνο βάσει ρητής ρύθμισης, προβλεπόμενης στη σχετική κανονιστική πράξη (π.χ. στον πρώτο κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα). Η Γερμανία δεν έχει προσκομίσει κανένα στοιχείο που να μαρτυρεί την εκπλήρωση της προϋπόθεσης αυτής κατά το χρονικό διάστημα 1986-1995.

(73) Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι ενισχύσεις προς την SAG καλύπτονται από την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, τούτο δεν απαλλάσσει τη Γερμανία από την υποχρέωση της ατομικής κοινοποίησης κάθε σχεδίου ενίσχυσης.

(74) Η Επιτροπή παρατηρεί συνεπώς ότι η όποια διαβίβαση των ετήσιων εκθέσεων των επιχειρήσεων Salzgitter, Preussag Stahl και SAG δεν ισοδυναμεί με κοινοποίηση.

(75) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι υπό εξέταση ενισχύσεις έπρεπε να είχαν κοινοποιηθεί από το 1986.

(76) Οι υπό εξέταση ενισχύσεις είναι παράνομες, διότι η Γερμανία δεν τις κοινοποίησε εκ των προτέρων ως όφειλε.

([13]) Αποφάσεις αριθ. 322/89/ΕΚΑΧ της 1ης Φεβρουαρίου 1989, αριθ. 3855/91/ΕΚΑΧ της 27ης Νοεμβρίου 1991 και αριθ. 2496/96/ΕΚΑΧ της 18ης Δεκεμβρίου 1996, δημοσιευθείσες αντίστοιχα στην ΕΕ L 38 της 10.2.1989, ΕΕ L 362 της 31.12.1991 και ΕΕ L 338 της 28.12.1996.

([14]) Απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1999 επί της υπόθεσης T 158/96, Συλλογή 1999, II-0000.

Αξιολόγηση της βάσης υπολογισμού των επιλέξιμων επενδύσεων

Προθεσμία παραγραφής

(77) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 θεσπίστηκε από το Συμβούλιο επί τη βάσει του άρθρου 89 (πρώην άρθρο 94) της συνθήκης ΕΚ. Περιέχει τις λεπτομερείς διατάξεις εφαρμογής του άρθρου 88 (πρώην άρθρο 93) της συνθήκης ΕΚ. Το πεδίο εφαρμογής του καλύπτει αποκλειστικά και μόνο τον τομέα ΕΚ. Συνεπώς, αποκλείεται η απευθείας εφαρμογή του κανονισμού αυτού στον τομέα ΕΚΑΧ.

(78) Σε ό,τι αφορά την επικουρική ή συμπληρωματική εφαρμογή του διαδικαστικού κανονισμού, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η συνθήκη ΕΚ (καθώς και οι κανονιστικές διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει αντής) είναι δυνατό να εφαρμοσθεί σε σχέση με προϊόντα που εμπίπτουν στη συνθήκη ΕΚΑΧ στο μέτρο που τα ζητήματα που ανακύπτουν δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις της συνθήκης ΕΚΑΧ (ούτε από τις κανονιστικές διατάξεις που έχουν θεσπισθεί δυνάμει αυτής).

(79) Κατά συνέπεια, εξάγεται το συμπέρασμά ότι ούτε η συνθήκη ΕΚΑΧ ούτε οι συναφείς παράγωγες νομοθετικές πράξεις (π.χ. ο κώδικας για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα) δεν περιέχουν κανόνα παραγραφής.

(80) Στην απόφασή του επί της υπόθεσης BFM και EFIM κατά Επιτροπής ([15]), το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι «για να μπορεί να επιτελέσει η λειτουργία που συνίσταται στην τήρηση της ασφαλείας δικαίου, τυχόν προθεσμία παραγραφής πρέπει καταρχήν να καθορίζεται εκ των προτέρων από τον κοινοτικό νομοθέτη». Τούτο, όμως, δεν ισχύει στην παρούσα υπόθεση.

(81) Στο πλαίσιο της συνθήκης ΕΚΑΧ, κάθε εθνική ενίσχυση απαγορεύεται εκτός αν έχει εγκριθεί κατ' εξαίρεση βάσει ενός κώδικα ενισχύσεων προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΚΕΒΣΧ), θεσπισθέντα δυνάμει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ. Η ρύθμιση αυτή διαφέρει ριζικά από το καθεστώς που ισχύει βάσει των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΚ, σύμφωνα με τις οποίες η Επιτροπή διαθέτει μεγάλα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας και δεν έχει να κάνει με μία απόλυτη απαγόρευση των ενισχύσεων, αλλά με το ενδεχόμενο να θεωρήσει την εκάστοτε ενίσχυση ασυμβίβαστη. Ακόμη και αν ο κανόνας παραγραφής που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 αποδεικνύεται απαραίτητος με βάση την αρχή της ασφάλειας δικαίου σε μία περίπτωση η οποία εμπίπτει στη συνθήκη ΕΚ, αντιθέτως η παραγραφή στερείται νοήματος στον τομέα ΕΚΑΧ, στον οποίον εξακολουθεί να δεσπόζει η απόλυτη «απαγόρευση» των ενισχύσεων. Αυτή ακριβώς η «απαγόρευση» της συνθήκης ΕΚΑΧ είναι που κατοχυρώνει την ασφάλεια δικαίου, διότι η εκάστοτε ενίσχυση θεωρείται παράνομη εάν δεν έχει λάβει ειδική έγκριση. Τυχόν χρονικός περιορισμός της εξέτασης των μέτρων θα αντέβαινε στη θεμελιώδη αυτή αρχή της συνθήκης ΕΚΑΧ.

(82) Εξάλλου, στην απόφαση της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 1996 επί της υπόθεσης «Acciaierie di Bolzano» αναφερόταν ότι η Ιταλία δεν ήταν υποχρεωμένη να ανακτήσει ορισμένες ενισχύσεις οι οποίες ήταν ασυμβίβαστες με τη συνθήκη ΕΚΑΧ. Πλην όμως, η συγκεκριμένη απόφαση στηριζόταν ως προς το θέμα αυτό σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες δεν συντρέχουν στην περίπτωση της SAG. Η μη ανάκτηση ασυμβίβαστων ενισχύσεων από πλευράς Ιταλίας αφορούσε αποκλειστικά και μόνο ενισχύσεις προγενέστερες του 1986, και τούτο λόγω του ότι την 1η Ιανουαρίου 1986 ετέθη σε ισχύ ο τρίτος ΚΕΒΣΧ, ο οποίος προβλέπει ρητώς την υποχρέωση της εκ των προτέρων κοινοποίησης όλων των ενισχύσεων που χορηγούνται σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις. Όμως, στην περίπτωση της SAG, η εξέταση των επίμαχων ενισχύσεων ανάγεται χρονικά στην 1 η Ιανουαρίου 1986. Πέραν αυτού, είναι σαφές ότι η μνεία δεκαετούς περιόδου στην απόφαση επί της υπόθεσης Acciaierie di Bolzano δεν έχει καμία σχέση με προθεσμία παραγραφής. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει δεκτό το επιχείρημα της Γερμανίας σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή έχει ήδη εφαρμόσει κατά το παρελθόν προθεσμία παραγραφής δέκα ετών στον τομέα ΕΚΑΧ.

(83) Επί τη βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτός κανένας χρονικός περιορισμός της εξέτασης των επίμαχων μέτρων με το σκεπτικό της εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.

(84) Στο πλαίσιο των σκέψεων που διατυπώνει αναφορικά με την αρχή της ασφάλειας δικαίου, η Γερμανία επισημαίνει ακόμη ότι η ανάκτηση παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων πρέπει να γίνεται με βάση τους διαδικαστικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας, γεγονός που σημαίνει ότι είναι επίσης εφαρμοστέες οι προθεσμίες παραγραφής τις οποίες προβλέπει η εθυική νομοθεσία. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή αρκείται στο να υπενθυμίσει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία τον Δικαστηρίου ([16]), οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας πρέπει να εφαρμόζονται κατα τρόπο που να μην καθιστά ανέφικτη πρακτικώς την ανάκτηση ενισχύσεων σύμφωνα με τις επιταγές της κοινοτικής νομοθεσίας.

Τομέας ΕΚΑΧ/εκτός ΕΚΑΧ

(85) Αφενός, οι νομικώς αυτοτελείς θυγατρικές DEUMU και Baunaial, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εμπορίας, δεν είναι χαλυβουργικές επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 80 της συνθήκης ΕΚΑΧ. Μεταξύ του 1986 και του 1995, οι εταιρείες αυτές πραγματοποίησαν επενδύσεις ύψους 21 εκατομμυρίων

([15]) Απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1998 επί των συνεκδικαζόμενων υποθέσεων T-126/96 και C-127/96, Συλλογή 1998, II-3437, αιτιολογική σκέψη 67.

([16]) Παραδείγματος χάρη, απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1989 επί της υπόθεσης 94/87, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1989, σ. 175.

DEM, για τις οποίες ζητήθηκε η πραγματοποίηση έκτακτων αποσβέσεων ύψους 10 εκατομμυρίων DEM. Οι επίμαχες, ενισχύσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της συνθήκης ΕΚ. Επειδή χορηγήθηκαν κατ' εφαρμογή ενός εγκεκριμένου καθεστώτος ΕΚ, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά και πρέπει να αφαιρεθούν από τη βάση υπολογισμού.

(86) Αφετέρου, η Επιτροπή κατά κανόνα δεν κάνει διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων ΕΚΑΧ και εκτός ΕΚΑΧ των χαλυβουργικών επιχειρήσεων, διότι θεωρεί ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος μετάδοσης των όποιων συνεπειών από τον έναν τομέα στον άλλον.

(87) Η επίκληση από πλευράς Γερμανίας της απόφασης 1999/720/ΕΚ, ΕΚΑΧ, της 8ης Ιουλίου 1999, σχετικά με κρατική ενίσχυση η οποία χορηγήθηκε στην εταιρεία Gróditzer Stahlwerke GmbH και στη θυγατρική της Walzwerk Burg GmbH [17] δεν είναι βάσιμη, διότι η συγκεκριμένη περίπτωση ήταν ειδική καί χαρακτηριζόταν από το ότι οι δραστηριότητες ΕΚΑΧ και εκτός ΕΚΑΧ ήταν χωρισμένες κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αποκλείεται οποιοσδήποτε κίνδυνος μετάδοσης των όποιων συνεπειών από τον έναν τομέα στον άλλον. Η Επιτροπή φρονεί ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται στην παρούσα υπόθεση.

(88) Ακόμη κι αν υφίσταται ένας υλικός διαχωρισμός των διαφόρων λειτουργιών, π.χ. των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των υδάτων, ή ένα είδος αναλυτικής λογιστικής παρακολούθησης των διαφόρων «κέντρων κέρδους» («Rohrwerk», «Gießjerei», «Wasserwerke», «berufliche Bildung» και «Sozialwirtschaft»), όπως αναφέρεται στην επιστολή της Γερμανίας της 28ης Μαρτίου 2000, δεν παύει να υφίσταται ο κίνδυνος της μετάδοσης των συνεπειών στο επίπεδο της ενοποιημένης οντότητας «SAG». Ειδικότερα, το καθένα από τα εν λόγω κέντρα κέρδους καταχωρεί στις λογιστικές του καταστάσεις μόνο τις συνήθεις υπολογιστικές αποσβέσεις («kalkulatorische Abschreibungen»), ενώ οι έκτακτες αποσβέσεις και οι συνακόλουθες ενισχύσεις δεν λαμβάνονται υπόψη παρά μόνο σε συνολικό επίπεδο από την SAG. Εξάλλου, η Γερμανία δεν έχει αποδείξει ότι οι εγκαταστάσεις κατάρτισης ή κοινωνικών χρήσεων εξυπηρετούσαν αποκλειστικά και μόνο τις δραστηριότητες εκτός τομέα ΕΚΑΧ.

(89) Επιπλέον, η UK Steel Associaiion εξηγεί στην επιστολή της της 19ης Μαΐου 1999 ότι οι δραστηριότητες εκτός ΕΚΑΧ των εμπλεκόμενων εταιρειών σχηματίζουν στην πραγματικότητα ενιαίο σύνολο μαζί με τις δραστηριότητες ΕΚΑΧ.

(90) Η Επιτροπή συμπεραίνει επομένως ότι δεν πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των δραστηριοτήτων ΕΚΑΧ και των δραστηριοτήτων εκτός, ΕΚΑΧ στο πλαίσιο της αξιολόγησης της βάσης υπολογισμού των επενδύσεων που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει τον άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG, με εξαίρεση τις έκτακτες αποσβέσεις που πραγματοποιήθηκαν από τις θυγατρικές της επιχείρησης που ασχολούνται με την εμπορία εκτός ΕΚΑΧ.

Σώρευση έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών

(91) Σε ό,τι αφορά την αδυναμία σώρευσης των έκτακτων αποσβέσεων και των αφορολόγητων αποθεματικών, η Επιτροπή, έπειτα από εις βάθος ανάλυση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι βάσιμο το σχετικό επιχείρημα της Γερμανίας και ότι, συνεπώς, πρέπει να αφαιρεθούν 300 εκατομμύρια DEM από τη βάση υπολογισμού των έκτακτων αποσβέσεων.

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας

(92) Με βάση τα ανωτέρω, τα ποσά των έκτακτων αποσβέσεων και των αφορολόγητων αποθεματικών που έγιναν παρανόμως δεκτά υπέρ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων μεταξύ του 1986 και του 1995 μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

(σε εκατ. DEM)

	Έκτακτες αποσβέσεις	Αφορολόγητα αποθεματικά
Βάση υπολογισμού	794	367
Εξάλειψη του διπλού συνυπολογισμού των έκτακτων αποσβέσεων	– 300	
Αφαίρεση των έκτακτων αποσβέσεων που πραγματοποιήθηκαν από θυγατρικές εταιρείες εκτός ΕΚΑΧ	– 10	
Σύνολο	**484**	**367**
Εκ των οποίων έκτακτες αποσβέσεις για περιβαλλοντικές επενδύσεις	166	

[17] ΕΕ L 292 της 13.11.1999, σ. 27.

Υπολογισμός της έντασης ενίσχυσης των μέτρων

(93) Όπως εξηγείτο και στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, υπάρχει διαφωνία μεταξύ της Γερμανίας και της Επιτροπής αναφορικά με τον υπολογισμό της έντασης των δύο μέτρων ενίσχυσης.

Φορολογικοί συντελεστές

(94) Η Γερμανία επικαλείται εν προκειμένω τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα ([18]), όπου στο παράρτημα Ι παράγραφος 1.1 διευκρινίζεται ότι «η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να υπολογίζεται μετά τη φορολόγησή της, δηλαδή αφαιρουμένων των φόρων που καταβάλλονται για τη χορήγησή της, και ιδίως του φόρου επί των κερδών. Με τον τρόπο αυτό προκύπτει το καθαρό ισοδύναμο επιχορήγησης, το οποίο αντιπροσωπεύει την ενίσχυση που καρπούται ο δικαιούχος μετά την καταβολή του φόρου αυτού.»

(95) Επομένως, για τον υπολογισμό του καθαρού ισοδύναμου επιχορήγησης είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη ο συντελεστής φορολόγησης των (μη διανεμόμενων) κερδών. Ο συντελεστής αυτός έχει ιδίως σημασία για τον προσδιορισμό των παραμέτρων της αναβολής πληρωμής φόρων και κατ' επέκταση του οφέλους που καρπούται με τον τρόπο αυτό η επιχείρηση. Η Επιτροπή επισημαίνει, εξάλλου, ότι ο φορολογικός συντελεστής παρουσίασε διακυμάνσεις κατά τη χρονική περίοδο 1986-1995.

Προεξοφλητικό επιτόκιο/επιτόκιο αναφοράς

(96) Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην παράγραφο 1.2 του παραρτήματος Ι των κατευθυντήριων γραμμών ορίζεται ότι «οι υπολογισμοί παρούσας αξίας γίνονται σε διάφορα στάδια κατά τον προσδιορισμό του ΚΙΕ. Πρώτον, σε περίπτωση χρονικής κλιμάκωσης των ενισχύσεων ή/και των επενδυτικών δαπανών, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το πραγματικό χρονοδιάγραμμα των πληρωμών ενισχύσεων και δαπανών. Συνεπώς, οι επενδυτικές δαπάνες και οι πληρωμές ενισχύσεων ανάγονται στην αξία τους στο τέλος του έτους στο οποίο γίνεται η πρώτη απόσβεση. Παρόμοιοι υπολογισμοί χρησιμοποιούνται επίσης για την προεξόφληση των τελικών οφελών από την αποπληρωμή ενός επιδοτούμενου δανείου ή των πληρωμών των φόρων που βαρύνουν μια επιχορήγηση. Ο συντελεστής που χρησιμοποιείται για το σκοπό αυτό είναι το επιτόκιο αναφοράς/προεξόφλησης που καθορίζει η Επιτροπή για κάθε κράτος μέλος. Εκτός από τη χρήση του ως επιτόκιο προεξόφλησης, χρησιμοποιείται επίσης για τον υπολογισμό της επιδότησης ενός δανείου με μειωμένο επιτόκιο.»

(97) Συνεπώς, κατά τους υπολογισμούς του ισοδυνάμου επιχορήγησης πρέπει να χρησιμοποιείται ως προεξοφλητικό επιτόκιο το επιτόκιο αναφοράς για τις περιφερειακές ενισχύσεις το οποίο ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της εκάστοτε ενίσχυσης. Τούτο σημαίνει ότι εφαρμόζεται διαφορετικό επιτόκιο για κάθε έτος. Μεταξύ του 1986 και του 1995, τα επιτόκια αναφοράς στη Γερμανία είχαν ως εξής:

Έτος	Επιτόκιο αναφοράς
1986	7,50 %
1987	7,00 %
1988	6,75 %
1989	6,84 %
1990	7,86 %
1991	9,55 %
1992	9,41 %
Ιανουάριος 1993	9,13 %
Ιούλιος 1993	7,53 %
Ιανουάριος 1994	6,62 %
Αύγουστος 1994	7,62 %
Ιανουάριος 1995	8,28 %
Σεπτέμβριος 1995	6,99 %

([18]) ΕΕ C 74 της 10.3.1998.

(98) Η Γερμανία προτείνει από την πλευρά της την εφαρμογή ενιαίου προεξοφλητικού επιτοκίου για το κρίσιμο χρονικό διάστημα, ύψους 6,5 %. Η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει δεκτή την πρόταση αυτή, και τούτο για τους προεκτεθέντες λόγους. Παρόλα αυτά, θα ήταν σκόπιμο να παρατεθούν μερικές πρόσθετες παρατηρήσεις.

(99) Καταρχάς, για να δικαιολογήσει το επιτόκιο του 6,5 %, η Γερμανία διευκρινίζει ότι πρόκειται για ένα μέσο σταθμισμένο επιτόκιο το οποίο προκύπτει, αφενός, με βάση τα συνομολογηθέντα από την SAG δάνεια, (που συνεπάγονται δαπάνες για τόκους) και, αφετέρου, με βάση τις τοποθετήσεις/δάνεια που πραγματοποίησε η επιχείρηση (που αποφέρουν έσοδα από τόκους) κατά τη χρονική περίοδο 1985/86 έως 1997/98. Με τη μέθοδο αυτή η Επιτροπή θα λάβει υπόψη μόνο το «πραγματικό» όφελος το οποίο έχει αποκομίσει η επιχείρηση.

(100) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα υπό εξέταση μέτρα ανάγονται στα έτη 1986-1995 και ότι ήδη ενδείκνυται να περιορισθεί η επιχειρούμενη ανάλυση στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Για το χρονικό διάστημα 1985/86-1994/95, αν εφαρμοσθεί μέθοδος υπολογισμού της Γερμανίας, προκύπτει ένα επιτόκιο 7,0 %. Εξάλλου, στον βαθμό που η SAG διέθετε ταμειακό πλεόνασμα μεταξύ του 1986 και του 1995, το πλεονέκτημα που απορρέει από τις έκτακτες αποσβέσεις και από τα αφορολόγητα αποθεματικά συνίσταται στη δυνατότητα δανεισμού περισσότερων κεφαλαίων. Στη βάση αυτή το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο για τα χορηγούμενα δάνεια είναι 7,12 %.

(101) Εξάλλου, όπως έχει επισημανθεί επανειλημμένως, π.χ. στη συνάντηση της 16ης Δεκεμβρίου 1999, το προεξοφλητικό επιτόκιο, σε αντίθεση με το κοινό επιτόκιο, δεν αντιστοιχεί σε κάποιο αντικειμενικό όφελος για την επιχείρηση, αλλά πιο πολύ σε αποτύπωση των δεδομένων της χρηματοοικονομικής πολιτικής της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, κατά την αποτίμηση της αξίας της Salzgitter AG, που πραγματοποιήθηκε το 1988-89 ενόψει της εξαγοράς της επιχείρησης από την PSAG, το προεξοφλητικό επιτόκιο που εφαρμόστηκε για τη μελλοντική ταμειακή ροή ήταν 10 %.

(102) Έπειτα, βάσει της χρηματοοικονομικής θεωρίας, το προεξοφλητικό επιτόκιο ισούται με το σταθμισμένο μέσο κόστος του κεφαλαίου για την εκάστοτε επιχείρηση, για το οποίο λαμβάνονται υπόψη τόσο το κόστος δανεισμού όσο και το κόστος των ιδίων κεφαλαίων. Ακόμη και αν αποδεικνύεται αρκετά ευχερής ο υπολογισμός του κόστος δανεισμού σε συνάρτηση με το επιτόκιο των δανείων που χορηγούνται στην επιχείρηση, δεν ισχύει το ίδιο για το κόστος των ιδίων κεφαλαίων. Αυτό το τελευταίο υπολογίζεται συχνά με τη βοήθεια της μεθόδου «Capital Asset Pricing Model» (CAPM). Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος των ιδίων κεφαλαίων ισούται με το επιτόκιο άνευ κινδύνου που ισχύει στην εκάστοτε αγορά, προσαυξημένο κατά τον συντελεστή κινδύνου που ισχύει για την εν λόγω αγορά και πολλαπλασιαζόμενο επί έναν συντελεστή «βήτα». Ο συντελεστής βήτα αντιστοιχεί στην απόδοση που η αγορά απαιτεί στον εκάστοτε κλάδο και μετριέται απευθείας με την αναγωγή των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων του υπόψη κλάδου στη χρηματιστηριακή τους αξία και με κατάλληλη διόρθωση με βάση τη χρηματοδοτική διάρθρωση («gearing») της εκάστοτε επιχείρησης. Η Γερμανία δεν εφάρμοσε τη μέθοδο αυτή προς επίρρωση της επιχειρηματολογίας της.

(103) Εξάλλου, η Γερμανία υποστηρίζει ότι το προεξοφλητικό επιτόκιο 6,5 % προσεγγίζει κατά πολύ το επιτόκιο που θα προέκυπτε αν εφαρμοζόταν η μέθοδος προσδιορισμού του επιτοκίου αναφοράς και του προεξοφλητικού επιτοκίου που καθορίστηκε από την Επιτροπή το 1997 ([19]). Ο ισχυρισμός αυτός ερείδεται κυρίως στην πορεία των διατραπεζικών επιτοκίων δωδεκαμήνου. Πλην όμως, η μέθοδος απαιτεί κανονικά την εφαρμογή του διατραπεζικού επιτοκίου swap πέντε ετών. Η Επιτροπή εξέδωσε στις 7 Ιουλίου 1999 νέα ανακοίνωση σχετικά με τα επιτόκια αναφοράς και προεξόφλησης ([20]), στην οποία αναφέρεται ότι, για τις έντεκα χώρες της ζώνης του ευρώ, επομένως και για τη Γερμανία, το επιτόκιο αναφοράς είναι στο εξής ενιαίο και βασίζεται στον μέσο όρο των διατραπεζικών επιτοκίων swap πέντε ετών, (προσαυξημένο κατά 75 μονάδες βάσης). Επομένως, οι λόγοι που επικαλείται η Γερμανία δεν ευσταθούν.

Χαρακτήρας των επενδύσεων

(104) Η ένταση των υπό εξέταση ενισχύσεων αποτελεί συνάρτηση του συντελεστή φορολόγησης των εταιρειών, του προεξοφλητικού επιτοκίου αλλά και του χαρακτήρα των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί. Πιο συγκεκριμένα, οι τιμές έντασης στις οποίες καταλήγει η Γερμανία, δηλαδή 1,17 % και 2,1 % ΚΙΕ, αντίστοιχα, για τις έκτακτες αποσβέσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά έχουν προκύψει σε σχέση με μία ενδεικτική βάση υπολογισμού (η οποία περιλαμβάνει γήπεδα, κτίρια και εξοπλισμό). Πλην όμως, η Γερμανία δεν έχει αποδείξει ότι οι επενδύσεις για τις οποίες χορηγήθηκαν οι επίμαχες ενισχύσεις ανταποκρίνονταν στην ενδεικτική αυτή βάση υπολογισμού. Το συγκεκριμένο ζήτημα συζητήθηκε μεταξύ άλλων στη συνάντηση της 16ης Δεκεμβρίου 1999. Η Γερμανία παρέλειψε να καταστήσει γνωστή στην Επιτροπή τη λεπτομερή περιγραφή των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν.

Συμπέρασμα

(105) Η ένταση ενίσχυσης των υπό εξέταση μέτρων μεταβάλλεται κάθε χρόνο, και τούτο ανάλογα με τις αυξομειώσεις του συντελεστή φορολόγησης των κερδών, τις αυξομειώσεις του επιτοκίου αναφοράς/προεξόφλησης και τον ακριβή χαρακτήρα των επενδύσεων που τυγχάνουν των έκτακτων αποσβέσεων και των αφορολόγητων αποθεματικών.

([19]) ΕΕ C 273 της 9.9.1997.
([20]) ΕΕ C 241 της 26.8.1999.

(106) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Γερμανία δεν έχει υπολογίσει με ακρίβεια τις τιμές έντασης των επίμαχων ενισχύσεων. Ειδικότερα, η βούληση της Γερμανίας να λάβει υπόψη την «πραγματική» κατάσταση της επιχείρησης δεν οδήγησε σε επαρκώς λεπτομερή υπολογισμό όλων των παραμέτρων που έχουν σημασία για την αποτίμηση του οφέλους που αποκόμισαν η Salzgitter AG/Preussag Stahl AG και οι χαλυβουργικές θυγατρικές ΕΚΑΧ του συγκεκριμένου ομίλου.

(107) Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά στοιχεία για να προβεί η ίδια στην αναγκαία αξιολόγηση.

(108) Με βάση την απόφαση του Δικαστηρίου επί της υπόθεσης Γαλλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής ([21]), η Επιτροπή θεωρεί ότι αρκεί η παροχή στον αποδέκτη της απόφασης των μέσων που θα του επιτρέψουν να υπολογίσει χωρίς υπέρμετρη δυσκολία το πραγματικό ποσό της ενίσχυσης. Η Επιτροπή έχει συμπεριλάβει στην παρούσα απόφαση τα στοιχεία που χρειάζονται για τον υπολογισμό της έντασης ενίσχυσης των έκτακτων αποσβέσεων και των αφορολόγητων αποθεματικών, με βάση τη γενική μέθοδο που η Γερμανία περιγράφει σε επιστολή της 9ης Οκτωβρίου 1990 ([22]). Εναπόκειται πλέον στη Γερμανία να εφαρμόσει, για κάθε έτος από το 1986 μέχρι το 1995, τους συντελεστές φορολόγησης των κερδών οι οποίοι ίσχυαν κάθε φορά και τους κατάλληλους αριθμητικούς δείκτες της βάσης υπολογισμού ανάλογα με το χαρακτήρα των επενδύσεων (γήπεδα, κτίρια, εξοπλισμός).

Ασυμβίβαστο των περιφερειακών ενισχύσεων

(109) Η εξέταση του συμβιβάσιμου των υπό εξέταση παράνομων ενισχύσεων με την κοινή αγορά πρέπει να γίνει σε συνάρτηση με το άρθρο 4 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚΑΧ και με τον εκάστοτε ΚΕΒΣΧ. Πάντως, η Επιτροπή επιθυμεί να εξηγήσει καταρχάς γιατί δεν είναι δυνατή η εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

Μη εφαρμογή του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ

(110) Η Γερμανία επικαλείται το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ για να αποδείξει ότι ήταν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά οι έκτακτες αποσβέσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά που χορηγήθηκαν στις εταιρείες Salzgitter AG, PSAG και SAG.

(111) Συμπληρώνοντας την επιχειρηματολογία που έχει ήδη αναπτύξει αναφορικά με το θέμα της προθεσμίας παραγραφής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εφαρμογή του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ ως προς μία χαλυβουργική επιχείρηση αποκλείεται εκ προοιμίου, εκτός αν κάτι τέτοιο προβλέπεται ρητώς από τους κώδικες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, στο πλαίσιο της απαγόρευσης των ενισχύσεων που προβλέπεται στο άρθρο 4 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚΑΧ. Η αναγκαιότητα μιας τέτοιας απαρέγκλιτης ερμηνείας των κωδίκων επιβεβαιώνεται, για παράδειγμα, από το ίδιο το κείμενο του προοιμίου του τέταρτου και του πέμπτου ΚΕΒΣΧ, όπου το Συμβούλιο και η Επιτροπή εκφράζουν με σαφήνεια τη βούλησή τους για την αυστηρή ερμηνεία των κωδίκων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, ερμηνεία η οποία πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στις ρητές διατάξεις των κωδίκων. Ειδικότερα, στην πέμπτη αιτιολογική σκέψη του τέταρτου κώδικα αναφέρονται τα εξής: «Τονίζεται ότι κάθε επιχορήγηση, οποιασδήποτε μορφής και είτε ειδική είτε μη ειδική, την οποία τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χορηγήσουν προς τις βιομηχανίες τους σιδήρου και χάλυβα, πέρα από τις ενισχύσεις που ρητώς προβλέπονται και δεόντως επιτρέπονται βάσει της παρούσας απόφασης, απαγορεύεται βάσει του άρθρου 4 στοιχείο γ) της συνθήκης». Πλην όμως, κανένας από τους κώδικες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα δεν προέβλεπε την εφαρμογή παρέκκλισης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ στον τομέα ΕΚΑΧ. Εξάλλου, η Γερμανία ουδέποτε απέδειξε το αντίθετο.

(112) Εξάλλου, οι διαδικασίες εφαρμογής των κωδίκων καθιστούν επιβεβλημένη, σύμφωνα με το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ, τη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα. Αν η Γερμανία ήθελε να καθιερώσει μία εξαίρεση παρόμοια με εκείνη του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ στο πλαίσιο ενός κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, μπορούσε να το είχε πράξει με τον προαναφερθέντα τρόπο. Όμως κάτι τέτοιο δεν συνέβη.

(113) Η Γερμανία υποστηρίζει ότι όλες επιχειρήσεις, είτε ανήκουν στον κλάδο ΕΚΑΧ είτε όχι, πρέπει να αντιμετωπίζονται επί ίσοις όροις. Κατά τη Γερμανία, τούτο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι, αρχής γενομένης με τον τρίτο ΚΕΒΣΧ, προβλέπεται η δυνατότητα παροχής ενισχύσεων σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις για έρευνα και ανάπτυξη καθώς και για την προστασία του περιβάλλοντος.

([21]) Απόφαση της 13ης Ιουλίου 1988 επί της υπόθεσης 102/87, Συλλογή 1988, σ. 4067.
([22]) Με στοιχεία IC7 — 70 08 00/5.

(114) Στην απόφασή του της 25ης Σεπτεμβρίου 1997 ([23]), το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η απόφαση 3855/91/ΕΚΑΧ (5ος ΚΕΒΣΧ) δεν προβλέπει την αυτοδίκαιη εφαρμογή στον τομέα της χαλυβουργίας του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Εξάλλου, μια τέτοια αυτοδίκαιη εφαρμογή δεν μπορεί επ' ουδενί να στηριχθεί στην αρχή που διατυπώνεται στο αιτιολογικό της εν λόγω απόφασης, σύμφωνα με την οποία είναι σκόπιμο να διασφαλισθούν ίσοι όροι πρόσβασης στις ενισχύσεις με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος για τις χαλυβουργικές επιχειρήσεις, αφενός, και τις επιχειρήσεις των υπολοίπων κλάδων, αφετέρου.

(115) Η Επιτροπή επισημαίνει ακόμη ότι μετά το 1985 οι κώδικες δεν επιτρέπουν γενικά ([24]) τη χορήγηση περιφερειακών ενισχύσεων για επενδύσεις ούτε ενιχύσεων λειτουργίας, ενώ δεν υπάρχει πρόβλεψη για ενισχύσεις κατάρτισης. Αντιστοίχως, ο κώδικας που ισχύει σήμερα αποκλείει τις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Αντιθέτως, από το 1980 τουλάχιστον και μετά, οι διαδοχικοί κώδικες προέβλεπαν συστηματικά τις ενισχύσεις για το κλείσιμο μονάδων παραγωγής, οι οποίες δεν υφίστανται στο πλαίσιο της συνθήκης ΕΚ.

(116) Η συνθήκη ΕΚΑΧ και οι διαδοχικοί ΚΕΒΣΧ από το 1986 και μετά δεν περιέχουν νομικό κενό λόγω της «παράλειψης» της μνείας του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Η κατάσταση αυτή αντανακλά περισσότερο τη θέληση ων κρατών μελών και της Επιτροπής να λάβουν υπόψη τα ιδιαίτερα δεδομένα της χαλυβουργίας, τα οποία καθιστούν απρόσφορο το περιεχόμενο του άρθρου 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

(117) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν μπορεί να κάνει δεκτό το επιχείρημα της Γερμανίας σχετικά με την επί ίσοις όροις αντιμετώπιση του συνόλου των επιχειρήσεων. Επομένως, δεν υπάρχει δυνατότητα υπαγωγής των επίμαχων μέτρων στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης της χαλυβουργίας και των υπολοίπων κλάδων σε ό,τι αφορά τις κρατικές ενισχύσεις σημαίνει, ούτως ή άλλως, ότι οι ενισχύσεις πρέπει να εξυπηρετούν στόχους κοινού συμφέροντος και να πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στους ΚΕΒΣΧ, πράγμα που δεν συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση.

(118) Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι, ως αποδεικνύεται, οι παραπομπές την παράγραφο 231 της 26ης και της 27ης έκθεσης επί της πολιτικής ανταγωνισμού δεν έχουν άμεση σχέση με τις απόψεις που η Γερμανία υποστηρίζει στην παρούσα υπόθεση. Για παράδειγμα, στην παράγραφο 1 της 26ης έκθεσης γίνεται λόγος για την παροχή τεχνικής βοήθειας στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

(119) Η Επιτροπή θεωρεί ότι στην παρούσα υπόθεση δεν είναι δυνατή η επικουρική υπαγωγή του τομέα ΕΚΑΧ στις διατάξεις της συνθήκης ΕΚ. Τα επιχειρήματα της Γερμανίας αναφορικά με το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ είναι απορριπτέα.

(120) Είναι σκόπιμο να υπενθυμισθεί, τέλος, ότι όταν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να προβεί στη χορήγηση ενισχύσεων βάσει εξαίρεσης προβλεπόμενης στη συνθήκη, το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να παράσχει όλα τα πληροφοριακά στοιχεία τα οποία θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να επαληθεύσει τη συνδρομή των προϋποθέσεων που ισχύουν για τη ζητούμενη παρέκκλιση. Στο πλαίσιο της προηγηθείσας εξέτασης αναφορικά με την υποχρέωση κοινοποίησης των σχεδίων ενίσχυσης η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, ακόμη και αν το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ μπορούσε να εφαρμοσθεί στον τομέα ΕΚΑΧ (πράγμα που δεν ισχύει), η Γερμανία δεν απέδειξε, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, την ύπαρξη αναγκαστικής αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της διαίρεσης της Γερμανίας και της ανάγκης αντιστάθμισης των πιθανών οικονομικών μειονεκτημάτων τα οποία προκλήθηκαν από τη διαίρεση αυτή και τα οποία οι εταιρείες Salzgitter AG, Preussag Stahl AG και SAG φέρονται να αντιμετώπισαν μεταξύ του 1986 και του 1995. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή φρονεί ότι το άρθρο 87 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως νομική βάση για την έκδοση απόφασης με την οποία να αναγνωρίζεται ότι οι υπό εξέταση ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά άνθρακα και χάλυβα.

Μη εφαρμογή του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ

(121) Η Επιτροπή επισημαίνει καταρχάς ότι στην παρούσα υπόθεση η Γερμανία δεν έχει διατυπώσει επίσημο αίτημα για την κίνηση της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

(122) Το σύστημα που έχει καθιερωθεί βάσει της συνθήκης ΕΚΑΧ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων παρέχει στην Επιτροπή την ευχέρεια, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις και τηρουμένης της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ, να εγκρίνει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε όλες τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στη συνθήκη και στις οποίες η έκδοση τέτοιας απόφασης είναι, σύμφωνα με το άρθρο 5, αναγκαία για την επίτευξη, στην κοινή αγορά άνθρακα και χάλυβα, κάποιου από τους επιμέρους στόχους της Κοινότητας οι οποίοι προσδιορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4.

([23]) T-150/95, Steel Association κατά Επιτροπής.
([24]) Ορισμένες εξαιρέσεις ίσχυσαν κατά το παρελθόν, ιδίως προς όφελος της Ελλάδας και των νέων ομόσπονδων γερμανικών κρατών, αλλά υπό περιοριστικούς όρους (παραδείγματος χάρη, υπό τον όρο της μείωσης της παραγωγικής ικανότητας).

(123) Σύμφωνα με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1999 ([25]), η παράλειψη κοινοποίησης δεν είναι ικανή να απαλλάξει ή ακόμη και να εμποδίσει την Επιτροπή να αναλάβει πρωτοβουλία με βάση το άρθρο 95 και, ενδεχομένως, να κηρύξει τις ενισχύσεις συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Ωστόσο, στην αιτιολογική σκέψη 42 της ίδιας δικαστικής απόφασης, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η Επιτροπή, όταν εξετάζει κατά πόσον συμβιβάζονται με τη συνθήκη ενισχύσεις που εμπίπτουν στον κώδικα, οφείλει να εφαρμόζει το συνολικό πλέγμα κανόνων που ο ίδιος αυτός κώδικας προβλέπει. Τούτο σημαίνει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να εγκρίνει τέτοιες ενισχύσεις με ατομική της απόφαση ενάντια στις γενικές διατάξεις του κώδικα. Βάσει των ΚΕΒΣΧ που ισχύουν από το 1986, οι περιφερειακές ενισχύσεις για επενδύσεις είναι δυνατό να εγκριθούν μόνο εφόσον αφορούν συγκεκριμένες περιοχές, οι οποίες καθορίζονται επακριβώς και στις οποίες δεν συγκαταλέγονται οι περιοχές όπου βρίσκονται οι μονάδες παραγωγής στις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι επενδύσεις που ενισχύθηκαν μέσω των επίμαχων έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών. Επομένως, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ δεν είναι εφαρμοστέο στην παρούσα υπόθεση.

(124) Εξάλλου, η Επιτροπή, ασκώντας τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτει εν προκειμένω, θεωρεί ότι στην παρούσα υπόθεση δεν είναι αντιμέτωπη με μία υπόθεση η οποία δεν ρυθμίζεται από τη συνθήκη και στην οποία θα ήταν αναγκαία η έκδοση θετικής απόφασης προκειμένου να επιτευχθεί κάποιος από τους στόχους της Κοινότητας που καθορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της συνθήκης ΕΚΑΧ. Παραδείγματος χάρη, οι χορηγηθείσες ενισχύσεις δεν απέβλεπαν στη διαρθρωτική εξυγίανση και την αποκατάσταση της οικονομικής βιωσιμότητας της γερμανικής χαλυβουργίας. Αντιστοίχως, η Γερμανία ουδέποτε αναφέρθηκε σε κάποιο πρόγραμμα μείωσης της παραγωγικής ικανότητας του συγκεκριμένου επιχειρηματικού ομίλου το οποίο να συνδέεται άμεσα με τις επίμαχες έκτακτες αποσβέσεις και τα αφορολόγητα αποθεματικά. Κατά συνέπεια, δεν κρίνεται δικαιολογημένη στην παρούσα υπόθεση η χορήγηση ενισχύσεων επί τη βάσει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ.

(125) Επιπλέον, με βάση την εξέλιξη των οικονομικών και χρηματοοικονομικών δεδομένων της χαλυβουργίας στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και τις ατομικές αποφάσεις οι οποίες εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ και αφορούσαν την έγκριση ενισχύσεων για την αναδιάρθρωση διαφόρων επιχειρήσεων ([26]), το Συμβούλιο και η Επιτροπή, στην κοινή τους δήλωση που ενεγράφη στο πρακτικό του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 1993, επισημαίνουν ότι «με την επιφύλαξη του δικαιώματος κάθε κράτους μέλους να ζητήσει την έκδοση απόφασης δυνάμει του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ και λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1993, το Συμβούλιο είναι αποφασισμένο να αποφύγει κάθε νέα παρέκκλιση δυνάμει του άρθρου 95 για ενισχύσεις υπέρ συγκεκριμένης επιχείρησης.»

Οι κανόνες των ΚΕΒΣΧ

(126) Με βάση το άρθρο 4 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚΑΧ, οι παράνομες ενισχύσεις υπό μορφή έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών που η Γερμανία χορήγησε βάσει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG στις εταιρείες Salzgitter AG/Preussag Stahl AG και στις θυγατρικές ΕΚΑΧ του ομίλου είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, εκτός αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εξαιρέσεων που προβλέπονται ρητώς και επιτρέπονται δεόντως στους κώδικες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

(127) Από το 1986 και εντεύθεν, ίσχυσαν διαδοχικά διάφοροι ΚΕΒΣΧ. Το κοινό τους χαρακτηριστικό είναι ότι προβλέπουν υποχρεωτικές προθεσμίες για την κοινοποίηση των σχεδίων ενισχύσεων. Εξάλλου, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος κώδικας έχουν παύσει να ισχύουν.

	Απόφαση	Προθεσμία κοινοποίησης	Λήξη ισχύος
3. κώδικας	3484/85/ΕΚΑΧ	30 Ιουνίου 1988	31 Δεκεμβρίου 1988
4. κώδικας	322/89/ΕΚΑΧ	30 Ιουνίου 1991	31 Δεκεμβρίου 1991
5. κώδικας	3855/91/ΕΚΑΧ	30 Ιουνίου 1996 (*)	31 Δεκεμβρίου 1996
6. κώδικας	2496/96/ΕΚΑΧ	31 Δεκεμβρίου 2001	22 Ιουλίου 2002

(*) Για τις υπό εξέταση ενισχύσεις, στο νόμο ZRG.

([25]) Υπόθεση T-106/96, Wirtschaftsvereinigung Stahl κατά Επιτροπής.
([26]) Sidenor (Ισπανία), Sächsische Edelstahlwerke GmbH (Γερμανία), Corporacion de la Siderurgia Integral (CSI, Ισπανία), Ilva (Ιταλία), EKO Stahl AG (Γερμανία), και Siderurgia Nacional (Πορτογαλία).

(128) Η Γερμανία δεν τήρησε τις προθεσμίες κοινοποίησης που προβλέπουν ΚΕΒΣΧ στους οποίους εμπίπτουν οι υπό εξέταση ενισχύσεις.

(129) Στην υπόθεση C 399/95 R, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Επιτροπής, ο Πρόεδρος τον Δικαστηρίου, στη διάταξή του της 3ης Μαΐου 1996, κάνει λόγο για την υποχρέωση της εκ των προτέρων κοινοποίησης που τα κράτη μέλη υπέχουν στον τομέα της χαλυβουργίας. Πιο συγκεκριμένα, στην αιτιολογική σκέψη 54 διευκρινίζονται τα εξής: «Η αθέτηση από ένα κράτος μέλος της υποχρέωσής του να ενημερώσει εκ των προτέρων την Επιτροπή αποτελεί συνεπώς ιδιαιτέρως σοβαρή μορφή παράβασης, στο μέτρο που μία τέτοια στάση αντιβαίνει σε ένα σύστημα καθοριστικής σημασίας για τη διαφύλαξη της κοινής αγοράς».

(130) Εξάλλου, από την απόφαση τον Δικαστηρίου, της 3ης Οκτωβρίου 1985 ([27]), προκύπτει ότι η προθεσμία κοινοποίησης των σχεδίων ενίσχυσης η οποία καθορίζεται σε έναν ΚΕΒΣΧ έχει επιτακτικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι η εκπρόθεσμη κοινοποίηση ενός σχεδίου ενίσχυσης καθιστά αδύνατη την έγκρισή του.

(131) Οι υπό εξέταση ενισχύσεις δεν κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή κατά τη χρονική περίοδο 1986-1995. Εξάλλου, ο κώδικας που ισχύει σήμερα δεν προβλέπει τη δυνατότητα έγκρισης ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για επενδύσεις στη Γερμανία. Κανένας από τους κώδικες που ίσχυσαν από το 1986 και μετά δεν επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για επενδύσεις στο έδαφος των παλαιών ομόσπονδων γερμανικών κρατών, όπου βρίσκονται και οι μονάδες παραγωγής Peine και Salzgitter της Κάτω Σαξονίας.

(132) Όπως έχει ήδη εξηγηθεί, η επίκληση του άρθρου 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ ως νομικής βάσης για την έκδοση ατομικής απόφασης δεν δικαιολογείται στην παρούσα υπόθεση.

(133) Κατά συνέπεια, οι παράνομες περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν δυνάμει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG υπό μορφή έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών στην Salzgitter AG/Preussag Stahl AG και στις θυγατρικές ΕΚΑΧ του εν λόγω ομίλου κρίνονται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Ασυμβίβαστο των ενισχύσεων για επενδύσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος

(134) Στην επιστολή της με ημερομηνία 14 Οκτωβρίου 1999, η Γερμανία πληροφορεί την Επιτροπή ότι, μεταξύ του 1985/86 και του 1994/95, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις πραγματοποίησαν επενδύσεις ύψους 956 εκατομμυρίων DEM, εκ των οποίων τα 332 εκατομμύρια αντιστοιχούσαν σε πρόσθετες δαπάνες λόγω της λήψης μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας, οι οποίες είναι επιλέξιμες για τη χορήγηση ενίσχυσης με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ενημερώθηκε για 44 σχέδια τα οποία περιλαμβάνουν μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Τα ποικίλα λεπτομερή στοιχεία που παρεσχέθησαν για τα σχέδια αυτά αφορούν, μεταξύ άλλων, την επέκταση εγκαταστάσεων ή τη δημιουργία νέων, τη συμμόρφωση με νέα πρότυπα ή την έλλειψη προτύπων υποχρεωτικού χαρακτήρα. Επίσης παρέχονται πληροφορίες για ένα καθεστώς, γνωστό ως § 7d EstG, βάσει του οποίου κατέστη δυνατή η χρηματοδότηση ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος μεταξύ του 1985 και του 1995.

(135) Η επιστολή της Γερμανίας της 28ης Μαρτίου 2000 περιλαμβάνει στοιχεία για 43 σχέδια ([28]), τα οποία είναι ταξινομημένα με κριτήριο το κατά πόσο πρόκειται για:

135.1. εκσυγχρονισμό παλαιών εγκαταστάσεων με σκοπό την προσαρμογή τους σε νέα πρότυπα υποχρεωτικής ισχύος·

135.2. εκσυγχρονισμό παλαιών εγκαταστάσεων με σκοπό την επίτευξη σημαντικά υψηλότερου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας, χωρίς ωστόσο να προβλέπονται πρότυπα υποχρεωτικής ισχύος·

135.3. νέες επενδύσεις με σκοπό την επίτευξη σημαντικά υψηλότερου επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας, χωρίς ωστόσο να προβλέπονται πρότυπα υποχρεωτικής ισχύος.

(136) Το σχέδιο που έχει παραλειφθεί αφορά εκ πρώτης όψεως την πραγματοποίηση νέας επένδυσης.

(137) Η Επιτροπή επισημαίνει, πριν απ' όλα, ότι καμία κρατική ενίσχυση δεν είναι πλέον δυνατό να εγκριθεί βάσει των ΚΕΒΣΧ που ίσχυσαν παλαιότερα, δηλαδή πριν από τον ΚΕΒΣΧ που ισχύει σήμερα.

(138) Ο κώδικας που ισχύει σήμερα προβλέπει ότι οι ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος είναι δυνατό να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά υπό την προϋπόθεση ότι συνάδουν με τους κανόνες που καθορίζονται στο κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ΕΕ C 72 της 10ης Μαρτίου 1994) και εφόσον γίνονται σεβαστά τα κριτήρια εφαρμογής τους στον τομέα της χαλυβουργίας ΕΚΑΧ, τα οποία καθορίζονται στο παράρτημα του έκτου ΚΕΒΣΧ.

([27]) Υπόθεση 214/83, Γερμανία κατά Επιτροπής αιτιολογικές σκέψεις 45 έως 47, Συλλογή 1985, σ. 3053.

([28]) Ένα σχέδιο, το οποίο ανάγεται στο 1991 και φέρει την ονομασία «Neubau einer elektrolztischen Bandverzinkung im Werk Salzgitter», δεν έχει συμπεριληφθεί στην επιστολή της 28ης Μαρτίου 2000, παρά το γεγονός ότι μνημονευόταν στην επιστολή της 14ης Οκτωβρίου 1999. Κατά τη Γερμανία, το ποσό της επένδυσης για μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος ανέρχεται στα 5 εκατομμύρια DEM.

(139) Οι υπό εξέταση ενισχύσεις, οι οποίες χορηγήθηκαν βάσει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG, δεν απέβλεπαν στη συγχρηματοδότηση επενδύσεων με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος. Η σύγκριση της έντασης των ενισχύσεων που θα μπορούσαν να χορηγηθούν βάσει του καθεστώτος περιφερειακών ενισχύσεων ZonenRFG και του § 7d EstG δεν αρκεί για να εαχθεί συμπέρασμα σχετικά με την ομοιότητα των στόχων. Πέραν αυτού, οι βάσεις υπολογισμού που είναι επιλέξιμες για την παροχή ενίσχυσης δεν είναι κατ' ανάγκη ταυτόσημες. Η Επιτροπή θεωρεί ότι, στην περίπτωση της SAG, οι επίμαχες ενισχύσεις προσομοίαζαν στην πραγματικότητα με περιφερειακές ενισχύσεις για επενδύσεις. Δεν ήσαν αναγκαίες για την επίτευξη στόχων οικολογικού χαρακτήρα. Άλλωστε, όπως το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει στην απόφασή του επί της υπόθεσης Γερμανία κατά Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 1985 ([29]), η Επιτροπή δεν μπορεί επ' ουδενί να επιτρέψει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων οι οποίες δεν είναι εντελώς απαραίτητες γιά την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη συνθήκη ΕΚΑΧ και οι οποίες είναι ικανές να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά χάλυβα.

(140) Έπειτα, οι πληροφορίες τις οποίες η Γερμανία διαβίβασε στις 10 Μαΐου 1999, στις 14 Οκτωβρίου 1999, στις 17 Ιανουαρίου 2000 και στις 28 Μαρτίου 2000 δεν παρέχουν τη δυνατότητα να εξακριβωθεί, σε ό,τι αφορα την προσαρμογή των υπαρχουσών εγκαταστάσεων σε νέα πρότυπα, κατά πόσο η διάρκεια χρήσιμου βίου του σχετικού εξοπλισμού ήταν αρκετά μεγάλη και κατά πόσο η απόφαση για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων δεν υπαγορεύτηκε από οικονομικούς λόγους ή από τη μεγάλη ηλικία των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού.

(141) Εξάλλου, η Επιτροπή δεν έχει στη διάθεσή της στοιχεία σχετικά με τις συνέπειες των επενδύσεων για το μέγεθος της παραγωγικής ικανότητας.

(142) Ο γενικός ισχυρισμός της Γερμανίας ότι οι επίμαχες επενδύσεις δεν θα οδηγούσαν σε μείωση του κόστους παραγωγής δεν φαίνεται να ευσταθεί. Επί παραδείγματι, στο παράρτημα 3Β της επιστολής της 28ης Μαρτίου 2000 αναφέρεται ότι ο εκσυγχρονισμός της εγκατάστασης παραγωγής αερίου για μετατροπέα συνεπάγεται τη μείωση του κόστους λειτουργίας της συγκεκριμένης εγκατάστασης. Το επιχείρημα ότι μία τέτοια μείωση του κόστους ενός στοιχείου του εξοπλισμού δεν έχει ως συνέπεια τη μείωση των συνολικών δαπανών της επιχείρησης, λόγω του ότι ορισμένα άλλα είδη καυσίμου θα ήταν ενδεχομένως λιγότερο δαπανηρά, δεν ευσταθεί.

(143) Ούτε έχει τεκμηριωθεί επαρκώς ο ισχυρισμός της Γερμανίας ότι οι υπό εξέταση ενισχύσεις επέτρεψαν τη λήψη μέτρων προκειμένου να επέλθουν βελτιώσεις στην προστασία του περιβάλλοντος νωρίτερα από ό,τι θα συνέβαινε σε αντίθετη περίπτωση.

(144) Συνεπώς, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω ενισχύσεις, οι οποίες χορηγήθηκαν παράνομα από τη Γερμανία δυνάμει του άρθρου 3 του νόμου ZonenRFG, δεν είναι δυνατό να εγκριθούν.

(145) Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Γερμανία είχε ήδη αρκετές ευκαιρίες για να παράσχει συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και ότι η διατυπούμενη στην επιστολή της 28ης Μαρτίου 2000 προσφορά της Γερμανίας για τη διαβίβαση νέων συμπληρωματικών στοιχείων ή για τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου δεν θα έφερνε στο φως κανένα στοιχείο το οποίο η Γερμανία να μην είχε ήδη την ευκαιρία να προσκομίσει.

(146) Στις επιστολές της με ημερομηνία 14 Οκτωβρίου 1999 και 17 Ιανουαρίου 2000 η Γερμανία κάνει λόγο για συμβιβάσιμες ενισχύσεις ύψους 92,5 εκατομμυρίων DEM οι οποίες σχετίζονται με επενδύσεις πραγματοποιηθείσες μεταξύ του 1986 και του 1995. Το στοιχείο αυτό δεν έχει καμία σημασία στην παρούσα υπόθεση, διότι πρόκειται απλώς και μόνο για υπολογισμούς οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν εκ των υστέρων. Ειδικότερα, οι ΚΕΒΣΧ οι οποίοι ίσχυσαν από το 1986 έως το 1995 δεν προέβλεπαν τη δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, παρά μόνο αν σκοπός τους ήταν η διευκόλυνση, στο πλαίσιο των καθεστώτων γενικής ισχύος, της προσαρμογής σε νέα, προβλεπόμενα από το νόμο, πρότυπα εγκαταστάσεων οι οποίες άρχισαν να χρησιμοποιούνται δύο τουλάχιστον χρόνια πριν από τη θέση σε εφαρμογή των εν λόγω προτύπων. Εξάλλου, το ποσό των χορηγούμενων ενισχύσεων δεν μπορούσε να υπερβεί την τιμή έντασης 15 %. Στον πίνακα που περιέχεται στην επιστολή της 14ης Οκτωβρίου 1999 μνημονεύονται ενισχύσεις για νέες εγκαταστάσεις, των οποίων η ένταση ήταν 30 %.

(147) Η Επιτροπή αδυνατεί να εγκρίνει πρόσθετες ενισχύσεις με σκοπό την προστασία τον περιβάλλοντος σε σχέση με επενδύσεις πραγματοποιηθείσες κατά την περίοδο 1986-1995. Γεγονός είναι ότι οι συγκεκριμένες επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση χωρίς να έχει υποβληθεί καμία άλλη αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης, πλην της αίτησης πον αφορούσε τις έκτακτες αποσβέσεις. Οι τυχόν πρόσθετες ενισχύσεις δεν θα ήταν, επομένως, αναγκαίες για την υλοποίηση των σχεδίων, πράγμα που σημαίνει ότι θα ήταν ασυμβίβαστες.

(148) Το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚΑΧ κρίνεται μη εφαρμοστέο για τους λόγους που αναπτύσσονται στις ανωτέρω αιτιολογικές σκέψεις 121 έως 125.

(149) Το ακριβές ποσό των υπό εξέταση ενισχύσεων πρέπει να υπολογισθεί επί τη βάσει μεθόδων ίδιων με αυτές που περιγράφονται στο αναφερόμενο στις περιφερειακές ενισχύσεις τμήμα της παρούσας απόφασης.

([29]) Υπόθεση 214/83, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3053, αιτιολογική σκέψη 30.

Ανάκτηση των παράνομων και ασυμβίβαστων με την κοινή αγορά ενισχύσεων

(150) Μία ενίσχυση η οποία είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά πρέπει, καταρχήν, να επιστραφεί από τον αποδέκτη της, ο οποίος δεν δικαιούται να αποκομίσει όφελος από το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος του χορήγησε κρατικούς πόρους κατά παράβαση των διατάξεων της συνθήκης ΕΚΑΧ και τον κώδικα για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

(151) Αντίθετα από ό,τι υποστηρίζει η Γερμανία, η Επιτροπή πιστεύει ότι οι παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις εξακολουθούν να παράγουν συνέπειες και ότι συνεχίζεται η πρόκληση βλάβης στα συμφέροντα των ανταγωνιστών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Η UK Steel Associaiion έχει μάλιστα αξιώσει την προσωρινή επιστροφή των επίμαχων ενισχύσεων.

(152) Για να επανέλθουν τα πράγματα στην κατάσταση που υπήρχε προ της χορήγησης των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να απαιτήσει την ανάκτησή τους.

(153) Στην απόφασή του της 8ης Ιουνίου 1995 ([30]), το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι «η Επιτροπή δεν πρέπει, με τις αποφάσεις με τις οποίες διατάσσει την αναζήτηση κρατικών ενισχύσεων, να προβαίνει στον υπολογισμό των επιπτώσεων του φόρου επί του ποσού των ενισχύσεων πρέπει να επιστραφούν, καθόσον ο υπολογισμός αυτός εμπίπτει πεδίο εφαρμογής του εθνικού δικαίου, αλλά οφείλει να περιορίζεται στην υπόδειξη του ακαθάριστου αναζητητέου ποσού».

(154) Στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης έχει ήδη εξηγηθεί ότι η Επιτροπή δεν έχει στη διάθεσή της επαρκή πληροφοριακά στοιχεία προκειμένου να υπολογίσει με ακρίβεια το ύψος των επίμαχων ενισχύσεων.

(155) Εξάλλου, επιβάλλεται να ανακτηθούν επίσης οι τόκοι που έχουν γεννηθεί από το κεφάλαιο των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων. Πράγματι, αν κατά την ανάκτηση δεν αξιωθεί και η επιστροφή των τόκων που έχουν προκύψει από τα παρανόμως καταβληθέντα ποσά, ουσιαστικά η επιχείρηση που έλαβε τα ποσά αυτά θα διατηρούσε τα οικονομικά οφέλη που έχει αποκομίσει από τη λήψη της παράνομης ενίσχυσης και τα οποία, συνίστανται στη χορήγηση άτοκου δανείου. Η μη απαίτηση της επιστροφής και των τόκων θα αποτελούσε από μόνη της κρατική ενίσχυση η οποία θα προκαλούσε ή θα υπήρχε κίνδυνος να προκαλέσει στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό ([31]).

(156) Ο ΚΕΒΣΧ που ισχύει σήμερα περιλαμβάνει κοινοτικούς κανόνες για τη διαδικασία ανάκτησης των ποσών που έχουν καταβληθεί παρανόμως. Ειδικότερα, στο άρθρο 6 παράγραφος 4 ορίζεται ότι το επιστρεπτέο ποσό προσαυξάνεται κατά τους τόκους που έχουν γεωηθεί από την ημερομηνία καταβολής του. Για τον υπολογισμό των τόκων εφαρμόζεται το επιτόκιο αναφοράς που λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση των καθεστώτων ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα.

(157) Η Γερμανία έχει προτείνει την εφαρμογή για τον υπολογισμό των τόκων επιτοκίου 6 %, το οποίο ισούται με το επιτόκιο που ισχύει για τις ορολογικές οφειλές, ή επιτοκίου 6,5 %, για το οποίο έχει γίνει λόγος στο πλαίσιο της ανάλυσης του επιτοκίου προεξόφλησης. Οι προτάσεις αυτές είναι απορριπτέες. Στην παρούσα υπόθεση πρέπει να ισχύσουν πολλά επιτόκια, τα οποία είναι όσα και τα επιτόκια αναφοράς τα οποία ίσχυσαν κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο (βλέπε τον παραπάνω πίνακα).

(158) Αν εφαρμοσθεί η μέθοδος αυτή, το ποσό της παράνομης και συμβίβαστης ενίσχυσης που θα επιστραφεί δεν θα υπερβαίνει το όφελος το οποίο έχει αποκομίσει η επιχείρηση. Όπως έχει ήδη εξηγηθεί το πλαίσιο της ανάλυσης του επιτοκίου προεξόφλησης, τα επιτόκια αναφοράς προσομοιάζουν εν προκειμένω με την καλύτερη δυνατή εκτίμηση των οικονομικών πλεονεκτημάτων που έχουν προκύψει από την παροχή των υπό εξέταση ενισχύσεων στη δικαιούχο επιχείρηση.

(159) Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως εξηγείτο στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η τυχόν επιστροφή της ενίσχυσης δεν θα θεωρείτο εκ προοιμίον ως κύρωση από τη Γερμανία και θα μπορούσε, επομένως, να εκπέσει από το φορολογητέο εισόδημα. Η Επιτροπή έθεσε το ερώτημα ποιες είναι οι συνέπειες μιας τέτοιας έκπτωσης, αλλά η Γερμανία δεν διατύπωσε καμία παρατήρηση σχετικά με το ζήτημα αυτό.

(160) Στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας απόφασης από τη Γερμανία, Επιτροπή θα ελέγξει κατά πόσον το ποσό που θα επιστραφεί αντιστοιχεί από πλευράς χαρακτηριστικών στα εκτιμηθέντα ποσά των παράνομων και ασυμβίβαστων ενισχύσεων. Επειδή το σχετικό όφελος πρόκειται αυτομάτως να υπολογισθεί μετά τη φορολόγηση, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι σωστό και η ανάκτηση να πραγματοποιηθεί με βάση την καθαρή αξία.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(161) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Γερμανία χορήγησε παρανόμως ενισχύσεις υπό τη μορφή έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών στην εταιρεία Salzgitter AG/Preussag Stahl AG και στις θυγατρικές ΕΚΑΧ τον εν λόγω ομίλου (εταιρείες οι οποίες σήμερα φέρουν όλες μαζί την επωνυμία «SAG»), κατά παράβαση της συνθήκης ΕΚΑΧ και των σχετικών κωδίκων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα.

([30]) Υπόθεση T-459/93, Siemens AG κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1675.
([31]) Βλέπε την προαναφερθείσα δικαστική απόφαση Siemens κατά Επιτροπής, αιτιολογική σκέψη 97 και επόμενες.

(162) Οι σχετικές βάσεις υπολογισμού έχουν ως εξής:

(σε εκατ. DEM)

έκτακτες αποσβέσεις	αφορολόγητα
484	367

(163) Οι συνακόλουθες ενισχύσεις, των οποίων τα ποσά απομένει να υπολογισθούν από τη Γερμανία σε συνεργασία με την Επιτροπή, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

(164) Επομένως, η Γερμανία οφείλει να ανακτήσει τις εν λόγω ενισχύσεις.

(165) Μία εναλλακτική μέθοδος υπολογισμού του ισοδυνάμου επιχορήγησης θα ήταν η εξέταση των ετήσιων φορολογικών δηλώσεων της επιχείρησης και η απάλειψη από αυτές της λογιστικής καταχώρισης των παράνομων και ασυμβίβαστων έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών. Οι σχετικοί τόκοι κεφαλαίου πρέπει να υπολογισθούν με το δέοντα τρόπο,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Κρίνονται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά οι κρατικές ενισχύσεις που η Γερμανία χορήγησε στις εταιρείες Salzgitter AG, Preussag Stahl AG (PSAG) και στις θυγατρικές ΕΚΑΧ του εν λόγω ομίλου, επιχειρήσεις οι οποίες σήμερα φέρουν όλες μαζί την επωνυμία «SAG-Stahl und Technologie». Οι εν λόγω ενισχύσεις είχαν τη μορφή έκτακτων αποσβέσεων και αφορολόγητων αποθεματικών, και το βασικό επιλέξιμο για ενίσχυση ποσό ανήλθε στα 484 εκατ. DEM και στα 367 εκατ. DEM αντιστοίχως, σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου ZonenRFG.

Άρθρο 2

1. Η Γερμανία οφείλει να λάβει παν αναγκαίο μέτρο προκειμένου να ανακτήσει από την αποδέκτρια επιχείρηση τις ενισχύσεις για τις οποίες γίνεται λόγος στο άρθρο 1 και οι οποίες της έχουν ήδη παρασχεθεί παρανόμως.

2. Η ανάκτηση πρέπει να γίνει αμελλητί, σύμφωνα με τις διαδικασίες τις οποίες προβλέπει η εθνική νομοθεσία, υπό τον όρο ότι αυτές καθιστούν δυνατή την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της παρούσας απόφασης. Οι επιστρεπτέες ενισχύσεις περιλαμβάνουν τους τόκους που θα έχουν γεννηθεί από την ημερομηνία καταβολής των ενισχύσεων στον δικαιούχο μέχρι την ημερομηνία πραγματοποίησης της επιστροφής τους. Για τον υπολογισμό των τόκων λαμβάνεται ως βάση το επιτόκιο αναφοράς το οποίο χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδυνάμου επιχορήγησης των περιφερειακών ενισχύσεων.

Άρθρο 3

Η Γερμανία οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, σχετικά με τα μέτρα που θα έχει λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση. Η Γερμανία πρέπει ειδικότερα να διευκρινίσει τον ακριβή τρόπο υπολογισμού του ποσού των επίμαχων ενισχύσεων, καθώς και τους ειδικούς όρους που τίθενται για την ανάκτησή τους.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 28 Ιουνίου 2000.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής